

Q2
2022

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 30 ביוני 2022





תוכן העניינים

ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים 199

205	5. ממשל תאגידי
206	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגידי הבנקאי ואופן ניהולם
220	7. נספחים
234	מילון מונחים
236	אינדקס

א. דוח הדירקטוריון וההנהלה 5

11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
44	3. סקירת הסיכונים
69	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקורות ונהלים

ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי 71

ג. תמצית דוחות כספיים ליום 30 ביוני 2022 73

76	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
85	ביאורים לדוחות הכספיים

Q2
2022

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה



תוכן העניינים

44	3. סקירת הסיכונים	11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
44	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם	11	1.1. מידע צופה פני עתיד
44	3.2. סיכון אשראי	11	1.2. מידע כספי תמציתי
66	3.3. סיכון שוק	14	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
68	3.4. סיכון נזילות ומימון	14	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
68	3.5. סיכון צינת	16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
69	3.6. סיכונים אחרים	16	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
69	4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים	19	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר
69	4.1. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים	25	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
70	4.2. בקרות ונהלים	35	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
		41	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
		43	2.6. חברות עיקריות

רשימת הטבלאות

12	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים
17	טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין
19	טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד
20	טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו
21	טבלה 2-4: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
22	טבלה 2-5: ההוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
23	טבלה 2-6: פירוט עמלות והכנסות אחרות
23	טבלה 2-7: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
24	טבלה 2-8: רווח כולל
25	טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
25	טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה
26	טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי
27	טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
28	טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך
29	טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
29	טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות
29	טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ
30	טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
30	טבלה 2-18: מכשירים נגזרים
31	טבלה 2-19: פרטים בדבר דיבידנד ששולם
33	טבלה 2-20: חישוב יחס הלימות ההון
34	טבלה 2-21: יחס מינוף
35	טבלה 2-22: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
41	טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
45	טבלה 3-1: פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים, במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי
46	טבלה 3-2: פרטים בדבר יתרת החוב הרשומה של אשראי בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה
46	טבלה 3-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור
47	טבלה 3-4: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר
48	טבלה 3-5: מדדי סיכון אשראי
49	טבלה 3-6: סיכון אשראי לפי ענפי משק
52	טבלה 3-7: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
53	טבלה 3-8: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן
54	טבלה 3-9: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה
57	טבלה 3-10: חשיפות עיקריות למדינות זרות
58	טבלה 3-11: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
59	טבלה 3-12: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

59	טבלה 3-13: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
60	טבלה 3-14: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
60	טבלה 3-15: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 רבעונים אחרונים
61	טבלה 3-16: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק
62	טבלה 3-17: יתרת האשראי לאנשים פרטיים
62	טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
63	טבלה 3-19: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
63	טבלה 3-20: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
64	טבלה 3-21: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
65	טבלה 3-22: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
66	טבלה 3-23: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
66	טבלה 3-24: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
67	טבלה 3-25: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
67	טבלה 3-26: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן
68	טבלה 3-27: יחס כיסוי הנזילות (LCR)
68	טבלה 3-28: יחס מימון יציב, נטו (NSFR)

רשימת התרשימים

11	תרשים 1-1: נתונים ומדדים עיקריים ליום 30 ביוני 2022 ולשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022
17	תרשים 2-1: תשואות אגרות-חוב ממשלתי ומדד המחירים לצרכן
21	תרשים 2-2: רווח מימוני נטו
26	תרשים 2-3: פילוח האשראי לפי מגזרים עיקריים ליום 30 ביוני 2022

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 14 באוגוסט 2022, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, ליום 30 ביוני 2022. החל מיום 1 בינואר 2022, מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. הנתונים המתייחסים למספרי השוואה בקשר להפרשה להפסדי אשראי וסיווגי חובות לא הוצגו מחדש, אלא אם צוין אחרת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1 ג.](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

1.2 מידע כספי תמציתי

תרשים 1-1: נתונים ומדדים עיקריים ליום 30 ביוני 2022 ולשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022

איכות האשראי	גידול באשראי	ריווחיות	הון
0.87% NPL*	4.6% אשראי עסקי ומסחרי	13.9% תשואה להון	11.14% יחס הון עצמי רובד 1
1.58% יחס כיסוי כולל**	7.4% אשראי לדיור	2,997 מיליוני ש"ח רווח נקי	44,217 מיליוני ש"ח הון עצמי

* אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית מתוך יתרה רשומה של אשראי לציבור.
** סך ההפרשה להפסדי אשראי (כולל בגין יתרות חוץ מאזניות) מתוך יתרה רשומה של האשראי לציבור.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים

לשנה שהסתיימה ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	31.12.2021	30.06.2021	30.06.2022	30.06.2021	
מדדי ביצוע עיקריים					
11.8%	13.7%	13.9%	13.8%	12.3%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון* ⁽¹⁾
11.9%	13.7%	13.9%	13.8%	12.3%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים* ⁽¹⁾⁽²⁾
0.85%	1.00%	0.94%	1.00%	0.84%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
2.48%	2.56%	2.50%	2.49%	2.56%	יחס הכנסות ⁽³⁾ לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
1.68%	1.70%	1.86%	1.77%	2.00%	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
0.58%	0.58%	0.56%	0.56%	0.57%	יחס פעולות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
54.2%	54.8%	49.8%	56.0%	48.8%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
53.9%	54.8%	49.8%	56.0%	48.8%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מנוטרל חריגים ⁽²⁾
1.79%	1.83%	2.07%	1.87%	2.24%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾⁽⁴⁾
124%	140%	126%	140%	126%	יחס כיסוי נזילות (LCR)
**136%	-	132%	-	132%	יחס מימון יציב נטו (NSFR) ⁽⁵⁾

ליום

31.12.2021	30.06.2021	30.06.2022	
10.96%	11.61%	11.14%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾
14.22%	14.19%	14.45%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾
6.03%	6.50%	6.17%	יחס מינוף ⁽⁶⁾

* בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שונתה החל משנת 2022 שיטת המרת התשואה הרבעונית למונחים שנתיים מחישוב מעריכי לחישוב ליניארי. מספרי השוואה הוצגו מחדש כדי להתאים לאופן החישוב בשנת 2022.

** הוצג מחדש.

(1) מחושב על בסיס שנתי.

(2) אינו כולל הוצאות בגין הפרשות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

(3) סך-כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.

(4) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה פרק "התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר" להלן) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.

(5) יחס מימון יציב (NSFR) מחושב החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021. למידע נוסף ראה פרק "סיכונים נזילות ומימון" להלן.

(6) יחסי הון ויחס המינוף ליום 30 ביוני 2022, מביאים בחשבון את הוראות המעבר של יישום התקנה החשבונאית בנושא הפסדי אשראי צפויים. למידע נוסף, ראה פרק הון, הלימות הון ומינוף להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31.12.2021	30.06.2021	30.06.2022	30.06.2021	30.06.2022	
מדדי איכות אשראי עיקריים					
1.65%	1.78%	1.58%	1.78%	1.58%	שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור
1.43%	1.57%	1.35%	1.57%	1.35%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מתוך האשראי לציבור**
1.20%	1.33%	0.89%	1.33%	0.89%	שיעור אשראי לציבור לא צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מתוך האשראי לציבור*
(0.06%)	(0.05%)	(0.03%)	(0.12%)	0.00%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור
(0.37%)	(0.73%)	(0.29%)	(0.81%)	0.10%	שיעור ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד					
4,914	2,773	2,997	1,419	1,343	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
4,957	2,773	2,997	1,419	1,343	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽¹⁾
9,767	4,741	5,903	2,508	3,187	הכנסות ריבית, נטו
10,848	5,391	6,032	2,709	3,168	רווח מימוני, נטו***
4,625	2,373	2,033	1,025	901	הכנסות שאינן מריבית
3,355	1,619	1,792	802	903	מזה - עמלות
14,392	7,114	7,936	3,533	4,088	סך הכנסות
(1,220)	(1,155)	(509)	(647)	91	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,803	3,899	3,954	1,980	1,996	הוצאות תפעוליות ואחרות
7,753	3,899	3,954	1,980	1,996	הוצאות תפעוליות ואחרות מנוטרלות חריגים ⁽¹⁾
4,333	2,261	2,229	1,165	1,068	מזה - משכורות והוצאות נילוות
נתונים נוספים					
3.68	2.08	2.24	1.06	1.00	רווח נקי (הפסד) למניה המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בסיסי (בש"ח)
1.11	-	-	-	-	סך-הכל דיבידנד למניה (בש"ח) ⁽²⁾

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

** החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. לענין זה:

- (1) שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מתוך אשראי לציבור ליום 1 בינואר 2022 לאחר יישום הוראת CECL הינו 1.51%.
- (2) בוטל המונח פגום ובמקומו מוצג אשראי לא צובר. מספרי ההשוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש. במידה ולצרכי נוחות מספרי השוואה היו מוצגים מחדש (משמע, חובות צוברים שסווגו בעבר כחובות פגומים, על-פי ההוראות החדשות לא היו נכללים במסגרת החובות שאינם צוברים), שיעור האשראי לציבור לא צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מתוך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2021 היה 1.13%.

*** רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

(1) אינו כולל הוצאות בגין הפרשות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

(2) על-פי מועד ההכרזה.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים (המשך)

ליום			
31.12.2021	30.06.2021	30.06.2022	
במיליוני ש"ח			
			נתונים עיקריים מהמאזן
638,781	586,344	651,598	סך-הכל נכסים
189,283	170,439	162,579	מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים
71,105	69,910	81,506	ניירות-ערך
352,623	323,757	371,976	אשראי לציבור, נטו
7,926	8,448	7,448	סיכון אשראי בעייתי, נטו
2,897	2,792	3,263	אשראי לציבור שלא צובר הכנסות ריבית (NPL)*
596,034	544,009	607,380	סך-הכל התחייבויות
525,072	483,090	529,508	מזה - פיקדונות הציבור
11,601	10,110	9,045	פיקדונות מבנקים
25,582	20,944	27,334	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
42,735	42,314	44,217	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
			נתונים נוספים
32.1	26.2	29.2	מחיר מניה לטוף תקופה (בש"ח)

* החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. במסגרת זו בוטל המונח פגום ובמקומו מוצג אשראי לא צובר. בנוסף, הלוואות לדירור בפיגור של 90 יום או יותר מסווגות כאשראי לא צובר. לצרכי נוחות, במידה ויתרת האשראי לציבור שלא צובר הכנסות ריבית (NPL) ליום 31 בדצמבר 2021 הייתה מוצגת מחדש יתרתה הייתה 3,955 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואומד את המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים). למידע נוסף ראה [פרק סיכונים מובילים ומתפתחים](#) להלן, [פרק סקירת הסיכונים](#) להלן ו**הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021 וליום 30 ביוני 2022.**

1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2021 אישרו הנהלת הבנק והדירקטוריון את התכנית האסטרטגית ובמסגרת זו נקבעו היעדים והאסטרטגיה העסקית לשנים 2022-2024. התכנית שאושרה מהווה תכנית המשך ליישום התכנית האסטרטגית שהותוותה בשנת 2020, תוך ביצוע התאמות ועדכונים נדרשים, בהתאם לביצועי הבנק והשינויים בסביבה העסקית. הליך קביעת היעדים והאסטרטגיה העסקית, בוצע תוך בחינת השלכות התפשטות נגיף הקורונה, השינויים בכלכלה הגלובלית, השינויים בסביבה העסקית בישראל, מהלכי הרגולציה וההתעצמות בסביבה התחרותית בה פועל הבנק, בכלל תחומי פעילותו. התכנית האסטרטגית שאושרה בסוף שנת 2021, גובשה תוך התייחסות למגמות המרכזיות המשפיעות על תעשיית הבנקאות ובהן, התגברות עוצמת התחרות בענף וכניסת שחקנים פיננסיים חוץ בנקאיים וטכנולוגיים, האצת מגמת המעבר לצריכת שירותים פיננסיים בערוצים הישירים (ערוצי הדיגיטל, המוקדים הטלפוניים והמכונות לשירות עצמי), המשך הצעדים הרגולטוריים להגברת התחרות במערכת הבנקאית, המשך השקעות משמעותיות בחברות פינטק וכניסתם של שחקנים טכנולוגיים משמעותיים לפעילות מול לקוחות קמעונאיים בזירה הפיננסית. בנוסף לשינויים אלו, התכנית האסטרטגית נבנתה תוך התייחסות גם לתרחישים עתידיים אפשריים לענף הבנקאות כפי שאלו פורסמו על-ידי ועדת באזל לענייני בנקאות בפברואר 2018, ועודם רלוונטיים גם בימים אלו. במגזר הבנקאות הקמעונאית (לקוחות פרטיים ועסקים קטנים) קיימת סבירות גבוהה להתממשות, מדורגת על פני שנים, של תרחיש "הבנק המבוזר" בו יבוזרו השירותים הפיננסיים בין בנקים ושחקנים טכנולוגיים. ייתכן כי בתרחיש זה יירקמו שיתופי פעולה בין השחקנים באמצעות מודלים שונים לפעילות.

להערכת הבנק, בבנקאות העסקית והמסחרית, הערך המוסף שחברות הטכנולוגיה הגדולות יכולות לספק ללקוח העסקי הינו קטן יותר יחסית ומכאן שהאיום הנשקף מצד ענקיות הטכנולוגיה בפלחי לקוחות אלו עדיין רחוק יותר. על כן, להערכת הבנק במגזר הבנקאות העסקית קיימת סבירות גבוהה להתממשות תרחיש "הבנק המשופר". בתרחיש זה, יעברו הבנקים הקיימים תהליך מקיף של מודרניזציה ודיגיטציה ויעשו שימוש בטכנולוגיות חדישות כדי לשפר את מערכתיהם, לחדש את הממשק עם הלקוחות, ליצור ערך מוסף, ולהציע שירותים מתקדמים. חלק מהמודלים העסקיים ישתנו, אך הקשר עם הלקוחות ופעילות הליבה יישמרו. הבנק מיישם את הוראות בנק ישראל לעמידה ביעדי ההון, והן נלקחו בחשבון במסגרת התכנון האסטרטגי של הבנק.

חזון הבנק - "מחויבים לצמיחה באמצעות בנקאות מתחדשת והוגנת ללקוחותינו"

התכנית האסטרטגית שהותוותה גובשה בראי החזון של הבנק - "מחויבים לצמיחה באמצעות בנקאות מתחדשת והוגנת ללקוחותינו". האסטרטגיה העסקית של הבנק מבוססת על מספר צירים מרכזיים:

1. צמיחה בפעילות הבנקאית - הבנק יפעל לצמיחה בהיקף פעילותו עם לקוחות הבנקאות הקמעונאית, המסחרית והעסקית, תוך שיפור מתמיד בהצעת הערך ללקוחות. כמו-כן, יפעל הבנק לשיפור השירות באמצעות מהלכים לחיזוק תודעת השירות, שיפור זמינות הבנקאי, הגדלת היצע הפעולות והמוצרים בדיגיטל, הרחבת סמכויות הבנקאים במוקדים הטלפוניים וכן הרחבת מגוון ערוצי התקשורת בין הבנק ללקוחותיו. בזירת הלקוחות המסחריים והעסקיים, ימשיך הבנק לפעול לשימור מעמדו המוביל במטרה להיות הבחירה הראשונה של הלקוחות העסקיים. כמו-כן, ימשיך הבנק לשפר תהליכי עבודה וקיצור זמני המענה לצרכי הלקוחות.

2. פיתוח הבנקאות החדשה - הבנק יקדם פיתוח של ערוצי הפצה חדשים עבור השירותים והמוצרים הבנקאים, בדגש על ערוצי הפצה דיגיטליים חדשים הנשענים על יכולות ניתוח דאטה מתקדמות והצטיינות בחוויית המשתמש. כמו-כן, הבנק פועל לייצר הצעות ערך חדשות ללקוחות הקמעונאים באמצעות שיתופי פעולה עם צדדים שלישיים.

3. בניית תשתית ארגונית תומכת צמיחה - הבנק יפעל להנעת תהליכים שיעודדו תרבות ארגונית ממוקדת לקוח, תומכת צמיחה ומאפשרת שיפור ה-delivery וה-Time to market. השימוש בדאטה ואנליטיקה ימשיך בתהליך ההרחבה וההעמקה שהחל לפני מספר שנים, לרבות מסעות לקוח הנתמכים בניית דאטה מתקדם. בנוסף, הבנק החל ביישום פרויקט לביצוע מודרניזציה של מערכת הליבה, ליצירת תשתית בנקאית גמישה ופשוטה יותר, שתשפר את קצב היישום של תהליכים עסקיים חדשים ופיתוח מוצרים חדשים (Time to Market), תשתית לבנקאות פתוחה (Open API) וצמצום עתיד של עלויות IT.

במהלך השנה, אישר דירקטוריון הבנק מספר שינויים ארגוניים, מתוך מטרה למקד ולממש בצורה הטובה ביותר את היתרונות והנכסים של הבנק, לייצל ולפשט תהליכים עבור לקוחות הבנק, ולהגביר את יכולות הצמיחה והשאת הערך.

בהתאם בחודש ינואר 2022 אישר דירקטוריון הבנק הקמתה של חטיבה לשירותים בנקאיים בה ירוכזו מרבית מערכי התפעול של החטיבות העסקית והקמעונאית בבנק. החטיבה החדשה תפעל לשיפור השירות ללקוחות הבנק באמצעות ייעול תהליכי העבודה הפנימיים בבנק וחתירה למצוינות תפעולית. בחודש יוני 2022 אישר דירקטוריון הבנק, מיזוג חטיבת החדשנות והאסטרטגיה, לחטיבות אחרות בבנק. בהתאם, הפיתוח העסקי התאגידי ופעילות bit הוכפפו ויפעלו בחטיבת השווקים הפיננסים והבנקאות הבינלאומית. יחידת המידע והאנליטיקה ייחידת האסטרטגיה התאגידי, הוכפפו ויפעלו תחת החטיבה הפיננסית. כמו-כן, חשבות הבנק הופרדה מהחטיבה הפיננסית והוכפפה למנכ"ל הבנק.

כמו-כן, בימים אלו פועל הבנק לגיבוש תכנית אסטרטגית מעודכנת חדשה להתוויית פעילותו של הבנק בטווח הבינוני-ארוך. האסטרטגיה ותכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט בפרק זה בכל הקשור בתכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

התכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שהנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין את הסביבה העסקית בישראל ובעולם ותנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס להשלכות האינפלציה הגואה וסביבת הריבית המשתנה בעולם ובישראל, למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים והמגבלות החלות על הבנק במסגרתן.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

המלחמה באוקראינה, מדיניות הממשל בסין לבלימה של גל הקורונה והמשך שיבושים בשרשרת האספקה מביאים להאטה בכלכלה הגלובלית, ובד בבד לעלייה נוספת בקצב האינפלציה השנתי לרמה של כ-9% הן בארצות-הברית והן באירופה. רוסיה צמצמה את אספקת הגז הטבעי לאירופה ומחירי האנרגיה זינקו. בהיעדר יצוא של דגנים מרוסיה ומאוקראינה נרשם גם זינוק במחירי הסחורות החקלאיות. תחזיות הצמיחה פחתו בהדרגה והחשש ממיתון גבר. קרן המטבע הבינלאומית הפחיתה את תחזית הצמיחה הגלובלית לשנת 2022 ב-0.4 נקודות אחוז, והערכותיה מגלמות קיפאון בצמיחה ברבעונים הקרובים. כלכלת ארצות-הברית התכווצה ברבעון השני של השנה בשיעור של 0.9% במונחים שנתיים, זאת בהמשך להתכווצות של 1.4% ברבעון הראשון של השנה, ואילו בגוש האירו נרשמה צמיחה מפתיעה של 2.8% ברבעון השני של שנת 2022, במונחים שנתיים. בסין נרשמה ברבעון השני התכווצות חדה של 8.7% בתוצר במונחים שנתיים, בעיקר בשל התפרצות קורונה וסגרים ממושכים שהוטלו לאחר מכן. למרות ההאטה בפעילות בארצות-הברית נמשכה העלייה במספר המועסקים ורמות התעסוקה דומות לאלו של טרום המשבר. האינפלציה במדינות המפותחות הושפעה בראש ובראשונה מגורמי צד ההיצע שפורטו, אך ככל שנוקף הזמן היא הופכת לתופעה רוחבית, וניכרת עלייה גם במחירי שירותים שלא הושפעו באופן ישיר מגורמי צד ההיצע. העלייה המתמשכת באינפלציה האיצה את עליית הריבית של הבנקים המרכזיים, חרף סיכוני ההאטה. מטרת המדיניות עתה היא מניעת התבססות של האינפלציה ברמתה הגבוהה. שורה של בנקים מרכזיים העלו את הריבית בחדות ברבעון השני: הפד האמריקני העלה את הריבית ב-150 נקודות בסיס לרמה של 1.75%, ובחודש יולי העלה את הריבית ל-2.50%. ה-ECB העלה ביולי את הריבית על הפיקדונות מרמה שלילית של 0.5% ל-0.0%. עליות הריבית מקשות על שירות החוב של חלק מהמדינות המתפתחות, ובאירופה עליית האינפלציה והריבית אף העלתה את פרמיית הסיכון של מדינות שמאופיינות בחוב ציבורי גבוה.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

האינדיקטורים לרמת הפעילות הכלכלית במשק הצביעו על התרחבות מתונה ברבעון השני, זאת לאחר התכווצות בפעילות הכלכלית ברבעון הראשון של השנה. נתוני המשק בולטים לחיוב ביחס למדינות מפותחות אחרות, זאת ככל הנראה על רקע יציבות יחסית במחירי האנרגיה ואינפלציה נמוכה יותר. הגידול ברכישות בכרטיסי אשראי בשוק המקומי התמתן ברבעון השני, בין היתר בשל עלייה חדה ביציאות של תיירים ישראלים לחו"ל שפועלות לצמצום הצריכה בשוק המקומי. מספר הלינות בבתי-מלון עלה בשיעור ניכר, אם כי הוא עדיין נמוך מאשר בתקופה של טרם פרוץ הקורונה, בשל התאוששות איטית של התיירות מחו"ל. אינדיקטורים חלקיים ליציאת הסחורות והשירותים הצביעו אף הם על התרחבות. מכירת הדירות החדשות נמצאת במגמת ירידה מתחילת השנה, ייתכן שעל רקע הכבדת המיסוי על משקיעים ועליית הריבית. רמת המכירות חזרה לזו של טרם הקורונה. שוק העבודה חזר להיות מאופיין בתעסוקה מלאה - שיעור האבטלה ירד בחודש יוני לרמה של 3.4%, ושיעור התעסוקה חזר לרמות של טרם הקורונה. מספר המשרות הפנויות התייצב על רמה גבוהה, וניתן להעריך שקיימים במשק לחצים לעליית שכר. בהסתכלות קדימה מזהים גורמי סיכון שעשויים להאט את הפעילות ולהגביר סיכונים. האינפלציה הגבוהה בעולם הביאה לתפנית במדיניות המוניטרית. האינפלציה שחקה את כוח הקנייה של הציבור, וירידות המחירים בשווקים פוגעות בתחושת העושר של הציבור. יחד עם זאת, נתוני הפתיחה של המשק הם טובים, ובכלל זה אינפלציה שעדיין נמוכה ביחס לעולם, גירעון תקציבי נמוך, ושיעור חיסכון פרטי גבוה.

במהלך חודש אוגוסט חלה הסלמה במצב הביטחוני שכללה ירי רקטות מרצועת עזה לאזור הדרום ומרכז הארץ. בתום שלושה ימי לחימה הוכרזה הפסקת אש. השווקים הפיננסיים לא הגיבו לאירועים אלו.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

במחצית הראשונה של השנה נצטבר עודף תקציבי של 31.9 מיליארד ש"ח זאת לעומת גירעון של 43.7 מיליארד ש"ח במחצית המקבילה אשתקד. לראשונה משנת 2007 נצבר עודף תקציבי ב-12 החודשים האחרונים, שהגיע לרמה של כ-0.4% מהתוצר. ההסבר העיקרי לירידת הגירעון הוא גידול חד בהכנסות המדינה ממסים שמקורו בצמיחה, בריבוי עסקות נדל"ן ובעליית מחירי הנכסים. ההוצאות גדלו אף הן בשיעור מתון יחסית של 2.8% (ללא סיוע כלכלי של תקופת הקורונה). לאחר פיזור הכנסת נקבעו בחירות כלליות לתאריך 1 בנובמבר 2022.

ריבית בנק ישראל החלה לעלות ברבעון השני של השנה מרמה של 0.1% לרמה של 0.75% במהלך הרבעון השני של שנת 2022 ולרמה של 1.25% בחודש יולי 2022. העלייה באינפלציה בעולם הביאה להאצה של קצב עליות הריבית ברוב המדינות המפותחות, זאת בכדי להתאים עד כמה שיותר מהר את רמת הריבית לסביבת האינפלציה, ולמנוע מצב בו האינפלציה מתבססת ברמה גבוהה. שוק הנגזרים צופה עתה המשך עליית ריבית לרמה של כ-2.75% בפרק זמן של שנה.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" עלה ברבעון השני של שנת 2022 בשיעור גבוה של 1.9%. מדד המחירים בגין חודש יוני 2022 עלה בשיעור של 0.4%, והוא גבוה ב-4.4% לעומת המדד ביוני אשתקד. האינפלציה בישראל נמוכה באופן ניכר מזו שבארצות-הברית ובאירופה, זאת בעיקר הודות ליציבות במחירי הגז הטבעי בישראל. יחד עם זאת, ניתן לראות שעליות המחירים עתה הן לא רק תגובה לזעזועי צד ההיצע, שנובעים מפגיעה בתהליכי האספקה או עליית מחירי אנרגיה, אלא הפכו לרוחביות, וכוללות גם התייקרות במחירי שירותים מקומיים. שוק העבודה ההדוק מביא ללחצים לעליות שכר, ואלו מהווים גורם סיכון שעשוי להותיר את האינפלציה גבוהה זמן מה. שוק ההון צופה אינפלציה שגבוהה במעט משלושה אחוזים בשנה הקרובה, ולאחר מכן ירידה הדרגתית באינפלציה לכיוון מרכז היעד.

השקל פוחד במהלך הרבעון השני של השנה בשיעור של 10.2% מול הדולר האמריקאי, ומול סל המטבעות הוא פוחד ב-5.5%. בנק ישראל לא רכש מטבע-חוץ במהלך תקופה זו, ויתרות מטבע-החוץ ירדו לרמה של 193.8 מיליארד דולר בעיקר כתוצאה משערורים. הפיחות החד של השקל מול הדולר הושפע מהתחזקות המטבע האמריקאי בעולם, ומרכישות מטבע-חוץ של גופים מוסדיים, כתגובה לירידת מחירי המניות בעולם.

שוקי הכספים והון

השוקים הפיננסיים הושפעו מעליית האינפלציה, תגובת הבנקים המרכזיים והתגברות החששות מפגיעה בפעילות הכלכלית. בסיכום הרבעון השני של שנת 2022 מדד ה-S&P500 בארצות-הברית ירד בשיעור של 16.5%, מדד המניות האירופי היורוסטוקס 50 ירד ב-11.5% ומדד ת"א 125 ירד בשיעור של 10%.

מחזורי המסחר היומיים במניות והמירים ירדו במעט ברבעון השני של 2022 לרמה של 2.4 מיליארד שקל לעומת רמה של 2.6 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2022. ברבעון השני של שנת 2022 נרשמה עלייה חדה בתשואות אגרות-החוב לטווחים הארוכים. בארצות-הברית תשואת איגרת-החוב הממשלתית לטווח של עשר שנים עלתה מרמה של 2.34% בסוף הרבעון הראשון של 2022 לרמה של 3.0% בסוף הרבעון השני. גם בישראל נרשמה עלייה בתשואות, ותשואת איגרת ממשלתית לטווח של עשר שנים עלתה בתקופה זו מרמה של 2.17% ל-2.72%. במהלך חודש יולי, בעקבות התגברות החששות ממתן, ירדו התשואות לטווחים הארוכים, ובארצות-הברית העקום מאופיין בשיפוע שלילי.

בסיכום הרבעון השני מדד אגרות-החוב הממשלתיות השקליות ירד בשיעור של כ-2.0% ומדד אגרות-החוב הממשלתיות הצמודות ירד בכ-3.0%. מדד אגרות-החוב הקונצרניות ירד ברבעון ב-2.0% ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות עלו לרמה של כ-2.0% לעומת כ-1.66% בסוף הרבעון הראשון. גיוסי ההון של החברות הישראליות הלא פיננסיות באמצעות אגרות-חוב הסתכמו בכ-10.5 מיליארד ש"ח, התמתנות לעומת 13.3 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2022.

טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין

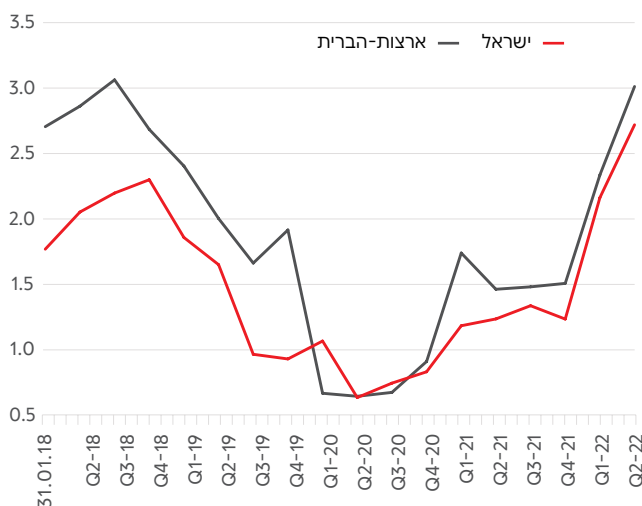
לשנת 2021	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.2021	30.06.2022	30.06.2021	30.06.2022	
2.40%	1.40%	3.13%	1.30%	1.93%	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים ה"דוע"
(3.27%)	1.40%	12.54%	(2.22%)	10.20%	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
(10.76%)	(1.76%)	3.31%	(0.97%)	3.20%	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
(6.72%)	(3.23%)	7.23%	(0.19%)	6.30%	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
(46.11%)	(13.42%)	(9.82%)	(6.44%)	(3.13%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה התורכית

נתונים על ריבית בנק ישראל:

30.06.2021	30.09.2021	31.12.2021	31.03.2022	30.06.2022	
0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	0.75%	שיעור הריבית בסוף התקופה

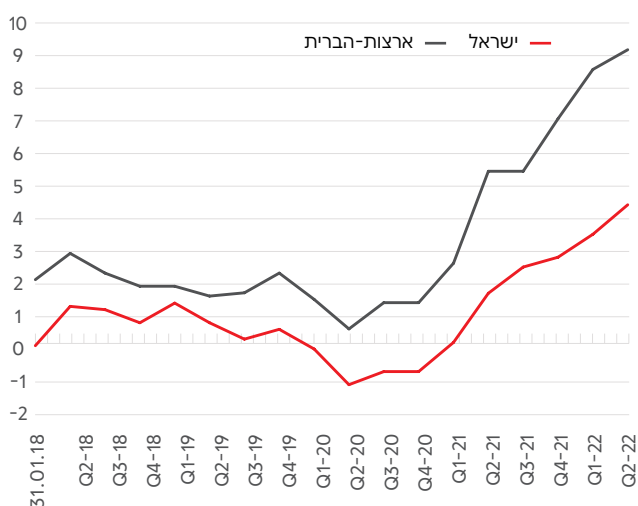
תרשים 2-1: תשואות אגרות-חוב ממשלתי ומדד המחירים לצרכן

תשואות אגרות-חוב ממשלתי ל-10 שנים באחוזים



מדד המחירים לצרכן

שיעור שינוי חודשי לעומת מקבילו אשתקד, באחוזים



2.1.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה בפרק סקירת הסיכונים, בהמשכו של דוח זה.

הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון.

הבנק מעריך כי שילוב של גורמים כלכליים, פוליטיים-מדיניים ובריאותיים הגבירו בחודשים האחרונים את הסיכונים בכלכלה העולמית כאשר השפעתם של אלו על הכלכלה הישראלית והבנק עשויים להיות משמעותיים. הכלכלה העולמית מתמודדת עם השפעות מאוחרות של תקופת מגפת הקורונה והמדיניות הפיסקאלית והמוניטרית המרחיבות שולן לה. שיעורי האינפלציה בעולם רשמו זינוק חד, בתחילה כתגובה לעליית מחירי האנרגיה והסחורות, אך ככל שנקף הזמן עליות המחירים הפכו לרוחביות. בהיבט הפוליטי-מדיני, המלחמה שפרצה באוקראינה בחודש פברואר העלתה את מחירי האנרגיה והסחורות והחריפה עוד יותר את האינפלציה בעולם. מרבית הבנקים המרכזיים בעולם, ובכלל זה בנק ישראל, החלו בתהליך של צמצום מוניטרי והעלאת ריבית. תהליך העלאת הריבית הביא להתאמה כלפי מטה של מחירי נכסים פיננסיים, ובכלל זה מניות ואגרות-חוב, לתנודתיות בשווקים ולחששות מפני מיתון אפשרי כתוצאה מהמשך העלאת הריבית. בעוד שלעליית הריבית של הבנקים המרכזיים בארץ ובארצות-הברית פוטנציאל להעלאת רווחי הבנק, הבנק ולקוחותיו חשופים למחירי הנכסים הפיננסיים, ואלו גם בעלי השפעה על ההון העצמי של הבנק. ככל שהמאבק בהפחתת האינפלציה יהיה ארוך יותר ויכלול העלאת ריבית אגרסיבית יותר, עלולים לעלות גם הסיכונים למיתון ועימם סיכונים אשראי אליהם חשוף הבנק. בהיבט הבריאותי, עדיין קיים חשש מזני קורונה חדשים אשר עלולים לחייב חזרה של חלק מהמגבלות תוך פגיעה בפעילות הכלכלית.

לפרטים ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית](#) לעיל ו**סעיף בינו ונדל"ן** בפרק סיכון האשראי להלן.

- סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפניית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי הבקרה מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית. מעבר עובדים לעבודה מרחוק ושינויים נוספים באופן פעילות הבנק, במקביל לגידול באיומים ובניסיונות תקיפה מעצימים את הסיכון. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.

- הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל:** לרפורמות רגולטוריות בינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובחו"ל. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניין בעיקר הגברת התחרות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. היוזמות והמגמות הרגולטוריות והבנקאות הפתוחה עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. בשלב זה מוקדם להעריך את ההשפעות של שינויים אלה על הבנק. כמו-כן, השפעות אלו ייתכן ולא יהיו מיידיות, אלא השפעות איטיות ומתמשכות לאורך זמן, שתגרנה מתהליכי השינוי ההדרגתי הן בסביבת הבנק (לקוחותיו, שחקנים בשוק וכדומה), לצד היערכות הדרגתית של הבנק להתאמות הדרושות בפעילותו.

- סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, אמזון ועוד), חברות פינטק ובנקים דיגיטליים, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, ניווד חשבונות בנק ובנקאות פתוחה, כמו גם תחרות במגזר העסקי, העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק, ובכלל זה על מרווחי האשראי שלו. הבנק גיבש תכנית אסטרטגית לשנים 2022-2024, כהמשך ליישום התכנית האסטרטגית הקודמת, הכוללת, בין היתר, ביצוע צעדים בתחומי החדשנות, הטכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה למכלול האיומים. בימים אלו פועל הבנק לגיבוש תכנית אסטרטגית חדשה להתוויית פעילותו של הבנק בטווח הבינוני-ארוך.

- סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור, מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות.

- סיכון סביבתי:** בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך ההשפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק והשקעה, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכונים האקלים והשפעת תהליכי המעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק.

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

2.1.3. רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון זיו האפט (BDO) וסומך חייקין (KPMG) משמשים כרואי החשבון המשותפים של הבנק. לעיתים, מוצא לנכון רואה החשבון המבקר לכלול שינוי מהנוסח האחד של חוות הדעת על-ידי הוספת פסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים. לעניין זה, רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב. (ב) בתמצית הדוחות הכספיים בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק.

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במהלך המחצית הראשונה של שנת 2022 ב-2,997 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 2,773 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה ברווח נבעה בעיקר מגידול בשיעור של כ-11.6% בסך הכנסות הבנק שקווצה בחלקה מקיטון בהכנסות מהפסדי אשראי.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק במהלך המחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-13.9%, בהשוואה ל-13.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

השינוי	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.2021	30.06.2022		30.06.2021	30.06.2022	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
32.9%	5,800	7,707	34.1%	3,209	4,304	הכנסות ריבית
70.3%	(1,059)	(1,804)	59.3%	(701)	(1,117)	הוצאות ריבית
24.5%	4,741	5,903	27.1%	2,508	3,187	הכנסות ריבית, נטו
(80%)	650	129	(109%)	201	(19)	הכנסות מימון שאינן מריבית
11.9%	5,391	6,032	16.9%	2,709	3,168	רווח מימוני, נטו*
(56%)	(1,155)	(509)	(114%)	(647)	91	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(0.1%)	6,546	6,541	(8.3%)	3,356	3,077	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
10.5%	1,723	1,904	11.7%	824	920	עמלות והכנסות אחרות*
1.4%	3,899	3,954	0.8%	1,980	1,996	הוצאות תפעוליות ואחרות
2.8%	4,370	4,491	(9.0%)	2,200	2,001	רווח לפני מסים
(3.9%)	1,629	1,566	(12.3%)	803	704	הפרשה למסים על הרווח
6.7%	2,741	2,925	(7.2%)	1,397	1,297	רווח לאחר מסים
170%	27	73	130%	20	46	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
						רווח נקי:
8.3%	2,768	2,998	(5.2%)	1,417	1,343	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(120%)	5	(1)	(100%)	2	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
8.1%	2,773	2,997	(5.4%)	1,419	1,343	המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.7%	13.7%	13.9%	(11.2%)	13.8%	12.3%	תשואת הרווח הנקי**

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

** בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שונתה החל משנת 2022 שיטת המרת התשואה הרבעונית למונחים שנתיים מחישוב מעריכי לחישוב ליניארי. מספרי השוואה הוצגו מחדש כדי להתאים לאופן החישוב בשנת 2022.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

הרווח מפעילות מימון כולל בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי בשערי חליפין ובמדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות מטבע-חוץ ומדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 3-2: הרכב הרווח המימוני, נטו

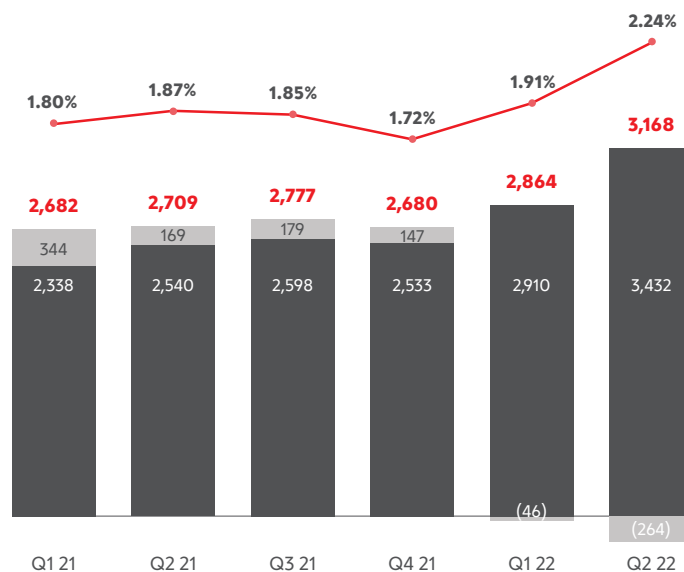
	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השנוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.2021	30.06.2022		30.06.2021	30.06.2022	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	5,800	7,707	34.1%	3,209	4,304	
הוצאות ריבית	(1,059)	(1,804)	59.3%	(701)	(1,117)	
הכנסות ריבית, נטו	4,741	5,903	27.1%	2,508	3,187	
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	650	129	(109%)	201	(19)	
סך הרווח המימוני המדווח	5,391	6,032	16.9%	2,709	3,168	
בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:						
הכנסות (הוצאות) ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב	108	32	(129%)	49	(14)	
רווח (הפסד) מהשקעות במניות	385	(160)	(307%)	92	(190)	
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾	22	(150)	1,000%	(7)	(77)	
הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל וגידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים, ואחרים ⁽²⁾	(2)	(32)	(51.4%)	35	17	
סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת	513	(310)	(256%)	169	(264)	
סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾	4,878	6,342	35.1%	2,540	3,432	

- השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 - כולל השפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים והשפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
 - רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבוני.
- מזה: בגין השפעות שינויים במדד, הכנסה בסך 516 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2022 בהשוואה להכנסה בסך 190 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, והכנסה בסך 817 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2022 בהשוואה להכנסה בסך 202 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

תרשים 2-2: רווח מימוני נטו



● סך הרווח המימוני המדווח ● השפעות שאינן מפעילות שוטפת
● הכנסות מימון מפעילות שוטפת ● מרווח מימוני מפעילות שוטפת

הרווח המימוני מפעילות שוטפת במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם בסך של 6,342 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 4,878 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה מהשפעת הגידול בהיקפי האשראי, מגידול בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות, ומהשפעות עליית שיעורי הריבית השקלית והדולרית.

סך הרווח המימוני המדווח הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2022 בסך של 6,032 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 5,391 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של כ-11.9%. העלייה נבעה מגידול ברווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל. מנגד, חל קיטון ברווחים מאגרות-חוב והפסד מהשקעה במניות ומשינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה, זאת בהשוואה לרווחים בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-4: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
30.06.2021		30.06.2022		30.06.2021		30.06.2022		
שיעור הכנסה (הוצאות) ריבית (הוצאה)*	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)*	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
2.28%	5,800	2.67%	7,707	2.47%	3,209	2.98%	4,304	הכנסות ריבית
(0.75%)	(1,059)	(1.11%)	(1,804)	(0.97%)	(701)	(1.37%)	(1,117)	הוצאות ריבית
1.53%	4,741	1.56%	5,903	(1.50%)	2,508	1.61%	3,187	הכנסות ריבית, נטו
1.87%		2.05%		1.93%		2.21%		יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

* בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שונתה החל משנת 2022 שיטת החישוב של שיעורי הכנסה (הוצאה), באופן עיקרי עם שינוי שיטת חישוב התשואה הרבעונית. מספרי השוואה הוצגו מחדש כדי להתאים לאופן החישוב בשנת 2022.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2022

במחצית הראשונה של שנת 2022 חלה עלייה בהכנסות ובהוצאות ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נבעה מעלייה בהיקף הנכסים וההתחייבויות, מגידול בהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות, ומעלייה בשיעורי הריבית השקלית והדולרית. במחצית הראשונה של שנת 2022 חלה עלייה ביחס בין הכנסות ריבית, נטו לבין יתרת נכסים נושאי ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד בשיעור של 0.18%. מחד, חלה עלייה הנובעת מגידול בהכנסות ריבית, נטו, בעיקר עקב עלייה בהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות, ועלייה בשיעורי הריבית השקלית והדולרית. מנגד, חלה ירידה הנובעת מגידול ביתרה הממוצעת של הנכסים נושאי ריבית, לרבות עלייה בהיקף הנכסים הנזילים.

לפרטים נוספים ראה [פרק שיעורי הכנסות והוצאות ריבית](#) בדוח ממשל תאגידי.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2022 בהכנסה בסך של כ-509 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 1,155 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסה הפרטנית, נטו הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2022 בהכנסה בסך של כ-558 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של כ-304 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסות נבע מקיטון בהפרשה הפרטנית נטו בתקופה, שהושפע בעיקרו ממספר מצומצם של לווים. ההוצאה הקבוצתית, נטו, הסתכמה להוצאה בסך של כ-49 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2022, בהשוואה להכנסה בסך של כ-851 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה בתקופה המקבילה אשתקד נבעה בעיקר מהשיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים ובתחזיות הכלכליות, בין היתר, בהשפעת הסרת מרבית ממגבלות הקורונה וכן מהירידה הניכרת בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים. ההוצאה במחצית הראשונה של שנת 2022 הושפעה בעיקר מהמשך הגידול בתיק האשראי ומגידול בהתאמות בגין השפעות מאקרו כלכליות חזויות לאור עליית הריבית והאינפלציה. מנגד השיפור שחל במדדי הסיכון בתיק, קיזז השפעה זו. למידע נוסף בדבר היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים, ולגבי התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן [וביאור 13](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 2-5: ההוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.06.2021	30.06.2022	30.06.2021	30.06.2022	
במיליוני ש"ח				
218	270	129	121	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(522)	(828)	(378)	(129)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(304)	(558)	(249)	(8)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
(851)	49	(398)	99	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
(1,155)	(509)	(647)	91	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:				
(506)	(510)	(303)	76	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
(240)	38	(172)	6	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדירור
(409)	(62)	(172)	(16)	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
-	25	-	25	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
(1,155)	(509)	(647)	91	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי

ב- %

שיעור ההוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור: ⁽¹⁾				
0.14%	0.14%	0.16%	0.13%	שיעור ההוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
(0.40%)	0.17%	(0.34%)	0.24%	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽²⁾
(0.73%)	(0.28%)	(0.81%)	0.10%	שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי, מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽²⁾
(0.05%)	(0.03%)	(0.12%)	0.00%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
(2.99%)	(2.07%)	(7.76%)	0.16%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

(1) מחושב על בסיס שנתי.

(2) ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2022 ב-1,904 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,723 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. **ההכנסות מעמלות תפעוליות** הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2022 ב-1,792 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,619 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע ממרבית תחומי הפעילות בדגש על עלייה בעמלות ניהול חשבון, עמלות כרטיסי אשראי ועמלות מעסקי מימון, זאת בהשפעת הסרת מרבית ממגבלות הקורונה והצמיחה בפעילות העסקית. העמלות מפעילות בניירות-ערך נותרו ברמה גבוהה, בדומה למגמה שאפיינה את שנת 2021, בשל מחזורי פעילות גבוהים בשוק ההון.

ההכנסות האחרות שנובעות בעיקרן מרווחים ממכירת נדל"ן הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2022 ב-112 מיליון ש"ח בהשוואה ל-104 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 6-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.2021	30.06.2022		30.06.2021	30.06.2022	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
עמלות						
דמי ניהול חשבונות	379	429	13.5%	192	218	
פעילות בניירות-ערך	415	403	(0.5%)	194	193	
כרטיסי אשראי, נטו	125	162	32.9%	70	93	
טיפול באשראי	108	107	10.9%	46	51	
עמלות מעסקי מימון	286	335	9.5%	147	161	
הפרשי המרה	135	159	26.2%	65	82	
עמלות אחרות	171	197	19.3%	88	105	
סך-הכל עמלות תפעוליות	1,619	1,792	12.6%	802	903	
סך-הכל אחרות	104	112	(22.7%)	22	17	
סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות ואחרות	1,723	1,904	11.7%	824	920	

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2022 ב-3,954 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,899 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 7-2: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות

	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.06.21	30.06.22		30.06.21	30.06.22	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
שכר						
אחזקה ופחת בניינים וציוד	653	695	16.8%	316	369	
הוצאות אחרות	985	1,030	12.0%	499	559	
סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	3,899	3,954	0.8%	1,980	1,996	

הוצאות השכר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2022 ב-2,229 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,261 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 1.4%. הקיטון בהוצאות השכר נבע בעיקר מקיטון בהוצאה למענק בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. מנגד גידול בהוצאות השכר השוטפות קיזז חלקית קיטון זה.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2022 ב-695 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-653 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של כ-6.4% שנבעה בעיקרה מגידול בהוצאות הפחת בגין תוכנות. מנגד חלה ירידה בהוצאות האחזקה עקב צמצום שטחים. **ההוצאות האחרות** הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2022 ב-1,030 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-985 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקר מהוצאות שיווק ופרסום והוצאות בגין עמלות. גידול זה קוזז מקיטון בהוצאות המשפטיות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם ללקוחות אמריקאים וכן מירידה בהוצאות בגין צמצום הפעילות הפרטית הבינלאומית.

ההפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2022 בסך של 1,566 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,629 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון הנובע בעיקרו מירידה בהוצאות לא מוכרות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מס הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2022 ברווח של 73 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 27 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהשקעות שבוצעו באמצעות פועלים אקוויטי (חברה בת בבעלות מלאה). לפרטים נוספים ראה פרק חברות עיקריות להלן.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2022 ברווח בסך של 1 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2022 בסך של 2,997 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,773 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה, המיוחס לבעלי מניות הבנק, בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2022 ב-2.24 ש"ח, בהשוואה ל-2.08 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 2-8: רווח כולל

לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.06.2021	30.06.2022	30.06.2021	30.06.2022	
במיליוני ש"ח				
2,768	2,998	1,417	1,343	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(5)	1	(2)	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,773	2,997	1,419	1,343	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:				
(499)	(2,286)	83	(775)	התאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו
(20)	567	(3)	246	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*
(519)	(1,719)	80	(529)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
178	561	(26)	171	השפעת המס המתייחס
(341)	(1,158)	54	(358)	(הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
-	(2)	-	-	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(341)	(1,156)	54	(358)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,427	1,840	1,471	985	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(5)	(1)	(2)	-	הרווח (הפסד) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,432	1,841	1,473	985	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם במהלך המחצית הראשונה של שנת 2022 בסך של 1,841 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,432 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח הכולל במחצית הראשונה של שנת 2022 הושפע מירידה בסך של כ-2.3 מיליארד ש"ח בהתאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הנובעת מעלייה של כ-1.9% בריבית השקלית ועלייה של 1.8%-2.5% בריבית הדולרית לטווח הביניים. מנגד, הגידול ברווח הנקי ועלייה בהתאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים, בשל עלייה בריבית השקלית הצמודה, קיזזו ירידה זו.

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 30 ביוני 2022 הסתכם ב-651.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-638.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021.

טבלה 9-2: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2021	30.06.2022	
במיליוני ש"ח			
2.0%	638,781	651,598	סך-כל הנכסים
5.5%	352,623	371,976	אשראי לציבור, נטו
(14.1%)	189,283	162,579	מזומנים ופיקדונות בבנקים
14.6%	71,105	81,506	ניירות-ערך
0.8%	525,072	529,508	פיקדונות הציבור
6.9%	25,582	27,334	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
3.5%	42,735	44,217	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

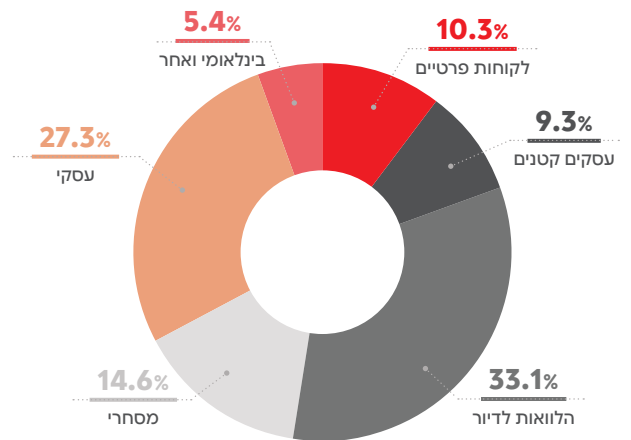
2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

אשראי לציבור

טבלה 10-2: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2021	30.06.2022	
במיליוני ש"ח			
(1.7%)	39,139	38,470	לקוחות פרטיים
1.9%	33,899	34,530	עסקים קטנים
7.4%	114,633	123,079	הלוואות לדיור
3.2%	52,758	54,465	מסחרי
5.3%	96,335	101,482	עסקי
15.8%	13,946	16,144	פעילות בינלאומית
99.0%	1,913	3,806	ניהול פיננסי
5.5%	352,623	371,976	סך-הכל

תרשים 2-3: פילוח האשראי לפי מגזרים עיקריים ליום 30 ביוני 2022



למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

חביונות בעייתיות

טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾⁽²⁾

31.12.2021		⁽¹⁾ 31.12.2021 פרופורמה				30.06.2022			
מאזני	חוץ-מאזני	מאזני	חוץ-מאזני	סך-הכל	מאזני	חוץ-מאזני	סך-הכל	מאזני	
במיליוני ש"ח									
4,447	812	3,635	4,785	812	3,973	4,039	769	3,270	סיכון אשראי לא צובר ⁽³⁾
1,518	152	1,366	1,115	152	963	1,201	197	1,004	סיכון אשראי נחות
3,806	658	3,148	3,871	658	3,213	3,778	676	3,102	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
9,771	1,622	8,149	9,771	1,622	8,149	9,018	1,642	7,376	סך סיכון אשראי בעייתי*
7,926	1,458	6,468	7,796	1,433	6,363	7,448	1,330	6,118	סיכון אשראי בעייתי, נטו
679	-	679	84	-	84	87	-	87	* מזה חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾

(1) החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. במסגרת זו, בין היתר, שונו סיווגי החובות הבעייתיים - בוטל המונח פגום ובמקומו מוצג אשראי וסיכון אשראי לא צובר וכן הלוואות לדיור בפיגור של 90 יום או יותר סווגו כאשראי לא צובר. בטבלה זו מוצגים נתוני 31 בדצמבר 2021 טרם יישום ההוראות החדשות וכן נתוני פרופורמה להשפעת שינוי בסיווגים והשינוי בהפרשה להפסדי אשראי בעקבות יישום ההוראה כאמור. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

(2) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) ליום 31 בדצמבר 2021 פגום.

(4) ליום 31 בדצמבר 2021 חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום או יותר.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתי, לרבות תרחישים וניתוחי רגישות שנבחנו, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2021	30.06.2022	
במיליוני ש"ח			
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים			
5.8%	1,996	2,111	אשראי תעודות
13.7%	69,533	79,055	ערבויות והתחייבויות אחרות*
2.3%	11,333	11,588	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
(9.6%)	41,534	37,556	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו*
(9.2%)	97,741	88,729	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-36,974 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות (ליום 31.12.21: 11,053 מיליוני ש"ח).

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2022 חל קיטון במכשירים הפיננסיים החוץ-מאזניים. הקיטון נבע בעיקרו מניצול מסגרות אשראי וקיטון בהיקף המסגרות המחייבות. מנגד חל גידול בערבויות, בעיקר לרוכשי דירות אשר קיזז חלקית קיטון זה. בגין ערבויות כאמור נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות.

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות (בעיקר זרות) ושאינן סחירות בפיזור נרחב. היקף ההשקעות בניירות הערך הסתכם ביום 30 ביוני 2022 בכ-81.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-71.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021, עלייה בשיעור של כ-14.6% שנבעה בעיקר מגידול בהיקף אגרות-החוב הממשלתיות.

במחצית הראשונה של שנת 2022 נרשמו הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב בסך של כ-32 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של כ-108 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לאור עליית עקומי הריבית השקלית והדולרית אשר התעצמה בשנת 2022, נרשמה ירידה בסך של כ-2,228 מיליון ש"ח (לפני מס) במחצית הראשונה של שנת 2022 בגין שינויים בשוויין של אגרות-החוב, בהשוואה לירידה בסך של כ-347 מיליון ש"ח (לפני מס) בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הירידה במחצית הראשונה של שנת 2022 חלה ברבעון הראשון בסך 1,459 מיליון ש"ח וברבעון השני חלה ירידה נוספת בסך של 769 מיליון ש"ח. הירידה ברבעון השני נמוכה מזו של הרבעון הראשון, בין היתר בשל העברת אגרות-חוב ממשלתיות מהתיק הזמין לתיק לפדיון, כמפורט להלן. השינויים בשוויין של אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה נזקפו לקרן הון. מתחילת הרבעון השלישי של שנת 2022 חלה ירידה בריביות השקלית והדולרית למח"מ של טווח הביניים. בעקבות ירידה זו חלה עלייה של כ-0.2 מיליארד ש"ח בשוויין של אגרות החוב.

ביום 24 למרץ 2022 החליט הבנק להעביר אגרות-חוב (של ממשלת ישראל וממשלת ארצות-הברית) בהיקף של כ-3.5 מיליארד ש"ח מהתיק הזמין למכירה אל התיק המוחזק לפדיון. העברת אגרות-החוב לתיק לפדיון בוצעה למטרה לצמצם את השפעת עליית תשואות אגרות-החוב על התנודתיות בקרן ההון בגין ניירות-ערך זמינים למכירה כחלק מניהול ההון של הבנק.

ההעברה בוצעה לנוכח השפעות ריבית חריגות ונדירות, זאת בשילוב עם המלחמה באוקראינה המשפיעה גם היא על סביבת האינפלציה והריבית בעולם והעצימה את ההשפעות.

קרן ההון בגין אגרות-החוב שהועברו לתיק המוחזק לפדיון הסתכמה ליום המעבר ליתרה שלילית בסך של כ-388 מיליון ש"ח. יתרה זו מוצגת בהון העצמי ומופחתת לרווח והפסד על פני משך החיים הנותנים של איגרת החוב כהתאמת תשואה. לעניין רגישות קרן ההון לשינויים בשיעורי ריבית, ראה [פרק הלימות הון](#) להלן.

תיק המניות הכולל של קבוצת הבנק הסתכם לסך של כ-3.8 מיליארד ש"ח, המשקף המשך מגמת גידול בהשקעות שחלה בשנת 2021. במחצית הראשונה של שנת 2022 נרשם בגין תיק המניות של קבוצת הבנק הפסד בסך של כ-160 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-385 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נובעת בעיקר מהפסדים בגין ירידות שערים של מניות סחירות ביחס לעליות משערך מניות בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל		תיק למסחר		זמין למכירה		מוחזק לפדיון		
% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 30 ביוני 2022								
58.9%	48,086	6.4%	5,260	48.5%	39,542	4.0%	3,284	אגרות-חוב ממשלת ישראל
23.5%	19,121	0.0%	-	21.3%	17,349	2.2%	1,772	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
2.1%	1,744	0.0%	-	2.1%	1,744	-	-	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
84.5%	68,951	6.4%	5,260	71.9%	58,635	6.2%	5,056	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.4%	302	-	-	-	-	0.4%	302	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
10.4%	8,461	1.4%	1,125	9.0%	7,336	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
10.8%	8,763	1.4%	1,125	9.0%	7,336	0.4%	302	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
4.7%	3,792	-	-	4.7%	3,792	-	-	מניות
100.0%	81,506	7.8%	6,385	85.6%	69,763	6.6%	5,358	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2021								
55.3%	39,328	6.7%	4,774	48.3%	34,358	0.3%	196	אגרות-חוב ממשלת ישראל
28.5%	20,286	4.4%	3,161	24.1%	17,125	-	-	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.6%	1,159	0.0%	2	1.6%	1,157	-	-	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
85.5%	60,773	11.2%	7,937	74.0%	52,640	0.3%	196	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.4%	312	-	-	-	-	0.4%	312	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
9.0%	6,370	1.4%	1,002	7.5%	5,368	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
9.4%	6,682	1.4%	1,002	7.5%	5,368	0.4%	312	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
5.1%	3,650	-	-	5.1%	3,650	-	-	מניות
100.0%	71,105	12.6%	8,939	86.7%	61,658	0.7%	508	סך-הכל ניירות-ערך

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 14-2: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

יתרה ליום 31.12.2021		יתרה ליום 30.06.22		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
6.7%	447	3.8%	332	כרייה וחציבה
15.7%	1,050	10.6%	933	תעשייה
5.4%	359	2.4%	212	אספקת חשמל ומים
3.3%	222	2.5%	223	מידע ותקשורת
57.5%	3,843	69.9%	6,128	בנקים ומוסדות פיננסיים
0.6%	41	2.4%	210	מסחר
4.8%	318	2.6%	223	תחבורה ואחסנה
6.0%	402	5.8%	502	ענפים אחרים
100.0%	6,682	100.0%	8,763	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות

לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 1.5 ב.](#) בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות-חוב זמינות למכירה ואגרות-חוב זמינות למכירה שהועברו לתיק המוחזק לפדיון, ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

פיקדונות

טבלה 15-2: התפתחות ביתרות הפיקדונות

השנוי	יתרה ליום		
	31.12.2021	30.06.2022	
	במיליוני ש"ח		
0.8%	525,072	529,508	פיקדונות הציבור
(22.0%)	11,601	9,045	פיקדונות מבנקים
48.4%	752	1,116	פיקדונות הממשלה
0.4%	537,425	539,669	סך-הכל

יתרת הפיקדונות ליום 30 ביוני 2022 הסתכמה בסך של כ-539.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-537.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021. עיקר הגידול נובע מלקוחות פרטיים ומנגד חל קיטון במפקידים גדולים.

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 16-2: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ

השנוי	יתרה ליום		
	31.12.2021	30.06.2022	
	במיליוני ש"ח		
(6.2%)	872,710	818,760	ניירות-ערך ⁽¹⁾

(1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת ושירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

הקיטון בהיקף ניירות-ערך של לקוחות קבוצת הבנק במחצית הראשונה של שנת 2022 הושפע בעיקרו מהירידה שחלה בשווקים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 ביוני 2022 הסתכמו בכ-27.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-25.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021, גידול בשיעור של כ-6.8%. הגידול נבע בעיקר מהנפקת כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב. בחודש מרץ 2022, הנפיק הבנק לציבור אגרות-חוב בהיקף של כ-2 מיליארד ש"ח וכן כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים בדרך של המרה כפויה למניות רגילות של הבנק, בהיקף של כ-0.4 מיליארד ש"ח. ביום 11 במאי 2022, קיבל הבנק את אישור רשות ניירות-ערך להארכת תשקיף המדף של הבנק מחודש מאי 2020 בשנה נוספת, עד ליום 17 במאי 2023. במועד אישור דוחות כספיים אלה אישר הדירקטוריון פדיון מוקדם מלא של שטרי ההון הנדחים (סדרה ג') בהיקף של כ-1.6 מיליארד ש"ח ביום 1 בנובמבר 2022 וזאת בכפוף לקבלת אישור הפיקוח על הבנקים. שטרי ההון הנדחים (סדרה ג') אינם מוכרים בהון הפיקוחי החל מחודש ינואר 2022. לפרטים נוספים ראה [פרק הלימות הון](#) להלן.

טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 30 ביוני 2022		
מזה: סחיר	הערך במאזן	מזה: סחיר*	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח				
9,580	11,211	9,496	11,581	כתבי התחייבות נדחים
14,371	14,371	15,753	15,753	אגרות-חוב
23,951	25,582	25,249	27,334	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

* כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הנסחרים ברצף המוסדי.

טבלה 2-18: מכשירים נגזרים

31.12.2021			30.06.2022			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
401,309	4,566	4,075	515,529	7,841	7,890	חוזי ריבית
356,848	7,263	6,282	390,660	8,072	10,604	חוזי מטבע
157,552	2,558	2,624	178,615	3,795	3,879	חוזים בגין מניות
198	3	3	180	9	9	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
915,907	*14,390	12,984	1,084,984	*19,717	*22,382	סך-הכל

* מזה: שווי הוגן נטו של נכסים והתחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 26 ו-6 מיליוני ש"ח, בהתאמה (31.12.2021): התחייבויות בסך של 40 מיליוני ש"ח) אשר נכללו במאזן בסעיף פיקדונות הציבור.

יתרות השווי הוגן של המכשירים הנגזרים ליום 30 ביוני 2022 עלו בהיקפים משמעותיים במהלך התקופה של שישה חודשים שהסתיימה באותו תאריך, בעיקר לנוכח השינויים החדים בשערי מטבע-חוץ ובשיעורי הריבית בתקופה.

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 30 ביוני 2022 הינו 1,336,837,006 ש"ח ע.ג. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. ההון המונפק הינו בניכוי 540,105 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר").
לפרטים בדבר ביזור גרעין השליטה בבנק והפיכה לבנק ללא גרעין שליטה, ראה פרק "עניינים אחרים" בדוח ממשל תאגידי להלן.

דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על-ידי הבנק כפופה למבחנים ולמגבלות הקבועים בחוק החברות ובהוראות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 331. מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה ושיעורה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בהוראות כל דין ובמגבלות על החלוקה ובשיקולים עסקיים, לרבות בהתחשב באסטרטגיית הצמיחה של הבנק.

במועד אישור הדוחות הכספיים לשנת 2021 ואלה של הרבעון הראשון לשנת 2022 החליט הדירקטוריון לשמר עודפי הון שנצברו ולא להכריז על חלוקת דיבידנד על רקע תעדוף המשך יישומה של אסטרטגיית צמיחה.

דירקטוריון הבנק החליט ברבעון השני לשנת 2022 על חזרה למתווה של חלוקות דיבידנד שוטפות לצד המשך שמירה על צמיחה מאוזנת. החלוקות תהיינה בכפוף לתוצאות הבנק, התפתחויות בשווקים ובתנאים המאקרו כלכליים, השפעת יישום הוראות רגולטוריות ובהתאם למבחנים על-פי דין. במועד אישור דוחות כספיים אלה הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך 403 מיליון ש"ח, המהווה כ-30% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון השני לשנת 2022 ואשר ישולם ביום 7 בספטמבר 2022.

טבלה 19-2: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
14.08.2022	07.09.2022	30.146	403.0
15.11.2021	08.12.2021	64.499	862.0
01.08.2021	18.08.2021	46.152	616.8

2. הלימות הון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים. הוראות אלה מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שמבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנת 2022 מכשירים אלו אינם נכללים עוד בהון הפיקוחי.

יעד הלימות ההון ואופן ניהול ותכנון ההון

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10.0% וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביון ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 ביוני 2022, הינם 10.23%-10.0% ו-13.50%, בהתאמה.

יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחיני הקיצון האחידים האחרונים שבוצעו.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון יחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך עמידה ביעדי הון שנקבעו. כחלק מקביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק כמפורט להלן, מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימת תכנית לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

על יסוד תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק ותוצאות הדיונים הפנימיים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים (כמפורט לעיל), הגדיר דירקטוריון הבנק יעד פנימי של יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור שלא יפחת מ-10.5%.

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים וביעד הפנימי, תוך שמירה על שולי ביטחון.

הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות.
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.

רגישות קרן ההון בגין אגרות-חוב זמינות למכירה נטו, לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית חסרת סיכון ובמרווח סיכון האשראי נאמדת בקיטון בסך של כ-0.6 מיליארד ש"ח וכ-0.4 מיליארד ש"ח בהתאמה. מנגד, רגישות קרן ההון הנובעת מהתאמות בגין שינויים אקטואריים, נטו לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית ההיוון נאמדת בגידול בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח.

שינויים מהותיים בהון

הנפקה של כתבי התחייבות עם מנגנון לספיגת הפסדים

בחודש מרץ 2022, הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים (סדרה ו') בהיקף של כ-0.4 מיליארד ש"ח. כתבי התחייבות כוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן בדרך של המרה כפויה למניות רגילות של הבנק במקרה של ירידת יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק מ-5.0%. כתבי התחייבות נכללים בהון רובד 2 של הבנק בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. כתבי התחייבות הינם לתקופה של 11 שנים כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם מלא החל מ-6 שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לקיומם של תנאים מסוימים. כתבי התחייבות צמודים למדד המחירים לצרכן ונושאים ריבית קבועה בשיעור של 0.84%. ככל שכתבי התחייבות לא יפרעו בפירעון מוקדם לאחר 6 שנים אז הריבית תעודכן בהתאם לתשואה השנתית על אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית צמודה בתוספת מרווח.

במועד אישור דוחות כספיים אלה אישר הדירקטוריון פדיון מוקדם מלא של שטרי ההון הנדחים (סדרה ג') בהיקף של כ-1.6 מיליארד ש"ח ביום 1 בנובמבר 2022 וזאת בכפוף לקבלת אישור הפיקוח על הבנקים. שטרי ההון הנדחים (סדרה ג') אינם מוכרים בהון הפיקוחי החל מחודש ינואר 2022. לפרטים נוספים בדבר התאמות פיקוחיות וניכויים ובדבר השפעות נוספות על הון והלימות הון, לרבות בגין הוראות שטרם הגיע מועד יישומן, ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר העברת אגרות-חוב מהתיק הזמין לתיק המוחזק לפדיון, ראה [סעיף נירוות-ערך](#) לעיל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 20-2: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2021	30 ביוני 2021	30 ביוני 2022	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
42,772	42,445	44,446	הון עצמי רובד 1
244	244	-	הון רובד 1 נוסף
43,016	42,689	44,446	סך-הכל הון רובד 1
12,490	9,196	13,173	הון רובד 2
55,506	51,885	57,619	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
363,588	339,700	371,418	סיכון אשראי
4,097	3,209	3,795	סיכונים שוק
22,595	22,750	23,652	סיכון תפעולי
390,280	365,659	398,865	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
10.96%	11.61%	11.14%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽¹⁾
11.02%	11.67%	11.14%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.22%	14.19%	14.45%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.21%	9.21%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
12.50%	12.50%	13.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 וכוללים התאמות בגין הוראות רגולטוריות כדלקמן:

- הקלות בגין תכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן ומוערכות בקיטון של כ-0.05% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2022 (0.06% ליום 31 בדצמבר 2021 ו-0.1% ליום 30 ביוני 2021).
 - השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024 ומוערכת בקיטון של כ-0.08% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2022.
 - הקלות בגין יישום לראשונה של חוזר בנק ישראל בדבר שקלול הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע, אשר תיפרס בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 30 בספטמבר 2022 עד ליום 30 ביוני 2023, ומוערכות בקיטון של כ-0.09% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2022.
- (2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרשו בתקופת הוראת השעה ועד לתום תוקף הוראת השעה ביום 31 בדצמבר 2021 (ראה בסעיף זה לעיל) הינם 9.0% ו-12.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיוור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיוור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה.

הגידול ביחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2022 בהשוואה ליחס ליום 31 בדצמבר 2021, נובע בעיקר מהרווח הנקי לתקופה, מירידה ביתרות האשראי החוץ-מאזני ועלייה בהיקף ביטוח האשראי והערבויות. גידול זה קוזז בעיקר מהירידה בקרנות ההון עקב עליית עקומי הריבית ומהגידול בנכסי הסיכון.

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6.0% לפני ההקלה). תחילת יישום ההוראה מיום פרסומה. תוקפה של הוראת השעה הוארך עד 30 ביוני 2022, ולאחריה תמשיך ההקלה לחול עד 31 בדצמבר 2023, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף שיהיה ביום 30 ביוני 2022 או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה (6.0% כאמור), הנמוך מביניהם. ביום 15 במאי 2022 פורסם חוזר לפיו תוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2023 ולאחר מועד זה יידרש לשוב תוך שני רבעונים ליחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה (6.0% כאמור).

טבלה 21-2: יחס מינוף

31 בדצמבר 2021	30 ביוני 2021	30 ביוני 2022	
			במיליוני ש"ח
בנתוני המאוחד			
43,016	42,689	44,446	הון רובד *1
713,511	656,533	720,777	סך החשיפות*
באחוזים			
6.03%	6.50%	6.17%	יחס מינוף
5.50%	5.50%	5.50%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בתקופת הוראת השעה
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים לאחר תום הוראת השעה

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [ביאור 9.ט](#)). בתמצית הדוחות הכספיים). השפעת ההקלות בגין תכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 ביוני 2022, המוערכת בכ-0.03% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבוונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024 (ראה [ביאור 9.יא](#)). בתמצית הדוחות הכספיים). השפעת ההקלות בגין הפסדי אשראי צפויים ליום 30 ביוני 2022 מוערכת בכ-0.04%.

הגידול ביחס המינוף ליום 30 ביוני 2022 נובע מגידול בהון רובד 1 אשר קוזז בחלקו עקב גידול בחשיפות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 ובביאור 12א בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרת המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2021](#).

טבלה 2-22: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח											
רווח מימוני, נטו	3,168	180	2,988	-	815	56	395	225	603	38	856
עמלות והכנסות אחרות	920	9	911	34	48	24	138	80	237	38	312
סך הכנסות	4,088	189	3,899	34	863	80	533	305	840	76	1,168
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	91	41	50	-	-	3	(77)	77	57	-	(10)
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,996	124	1,872	9	96	41	163	106	478	51	928
רווח (הפסד) לפני מסים	2,001	24	1,977	25	767	36	447	122	305	25	250
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)	704	22	682	6	260	13	160	42	104	9	88
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,343	2	1,341	19	553	23	287	80	201	16	162
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח	377,085	18,119	358,966	-	-	1,661	98,259	39,049	61,392	861	157,744
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	529,508	22,350	507,158	-	-	87,193	81,527	35,554	101,747	36,743	164,394

(1) כולל הלוואות לדיור בסך של 21.9 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 2-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח											
2,709	117	2,592	-	818	28	316	206	501	12	711	רווח מימוני, נטו
824	11	813	40	19	24	121	69	213	36	291	עמלות והכנסות אחרות
3,533	128	3,405	40	837	52	437	275	714	48	1,002	סך הכנסות
(647)	(2)	(645)	-	-	(2)	(270)	(52)	23	-	(344)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,980	126	1,854	13	102	33	151	110	480	48	917	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,200	4	2,196	27	735	21	556	217	211	-	429	רווח (הפסד) לפני מסים
803	24	779	10	249	8	204	82	78	-	148	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
1,419	(21)	1,440	17	509	13	352	135	133	-	281	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
328,909	14,954	313,955	-	-	2,635	83,231	33,686	55,482	617	138,304	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
483,090	18,848	464,242	-	-	85,056	67,800	32,365	87,878	33,278	157,865	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) כולל הלוואות לדיור בסך של 19.3 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 2-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח											
6,032	305	5,727	-	1,613	90	768	454	1,140	52	1,610	רווח מימוני, נטו
1,904	19	1,885	147	72	51	280	166	476	79	614	עמלות והכנסות אחרות
7,936	324	7,612	147	1,685	141	1,048	620	1,616	131	2,224	סך הכנסות
(509)	51	(560)	-	-	3	(478)	(103)	42	-	(24)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,954	217	3,737	41	206	78	314	212	957	98	1,831	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,491	56	4,435	106	1,479	60	1,212	511	617	33	417	רווח (הפסד) לפני מסים
1,566	33	1,533	40	496	21	433	179	210	11	143	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
2,997	22	2,975	66	1,056	39	779	332	407	22	274	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
377,085	18,119	358,966	-	-	1,661	98,259	39,049	61,392	861	157,744	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
529,508	22,350	507,158	-	-	87,193	81,527	35,554	101,747	36,743	164,394	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) כולל הלוואות לדיור בסך של 21.9 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

טבלה 2-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח											
5,391	237	5,154	-	1,653	51	613	401	994	22	1,420	רווח מימוני, נטו
1,723	21	1,702	136	54	49	234	138	431	75	585	עמלות והכנסות אחרות
7,114	258	6,856	136	1,707	100	847	539	1,425	97	2,005	סך הכנסות
(1,155)	4	(1,159)	-	-	-	(411)	(96)	(3)	-	(649)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,899	256	3,643	49	201	71	294	209	937	92	1,790	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,370	(2)	4,372	87	1,506	29	964	426	491	5	864	רווח (הפסד) לפני מסים
1,629	36	1,593	32	494	11	377	168	185	1	325	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
2,773	(38)	2,811	55	1,044	18	587	258	306	4	539	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
328,909	14,954	313,955	-	-	2,635	83,231	33,686	55,482	617	138,304	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
483,090	18,848	464,242	-	-	85,056	67,800	32,365	87,878	33,278	157,865	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) כולל הלוואות לדיור בסך של 19.3 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי בית במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-274 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-539 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, שקוּזז על-ידי עלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-1,610 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,420 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מהשפעת עליית הריביות השקלית והדולרית וכן מגידול בהיקפי האשראי לדיור.

במחצית הראשונה של שנת 2022 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של כ-24 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-649 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע ברובו מהכנסות גבוהות יותר שנרשמו בתקופה המקבילה בהפרשה הקבוצתית, לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים והמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכמו ב-1,831 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,790 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות האחרות ובהוצאות הפחת בגין תוכנות.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2022 הסתכם בכ-157.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-149.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. גידול ביתרות האשראי נובע בעיקרו מעלייה ביתרות האשראי לדיור.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2022 הסתכמו בכ-164.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-156.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הגידול נובע מעליית הריביות השקלית והדולרית ומעבר לקוחות לאפיקים סולידיים עקב ירידות השערים בשווקים.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הבנקאות הפרטית במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-22 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו שקוזה על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-52 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-22 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהשפעת עליית הריביות השקלית והדולרית. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכמו ב-98 מיליון ש"ח בהשוואה ל-92 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2022 הסתכם בכ-0.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-0.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2022 הסתכמו בכ-36.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-33.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הגידול נובע מעליית הריביות השקלית והדולרית ומעבר לקוחות לאפיקים סולידיים עקב ירידות השערים בשווקים.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים קטנים וזעירים במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-407 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-306 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע ברובו מעלייה ברווח המימוני, נטו בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד ומעלייה בעמלות ובהכנסות האחרות. גידול זה קוזה בחלקו על-ידי עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-1,140 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-994 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהשפעת עליות בשיעורי הריבית השקלית והדולרית. העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכמו ב-476 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-431 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בדמי ניהול חשבונות ועמלות מכרטיסי אשראי, נטו. במחצית הראשונה של שנת 2022 נרשמו הוצאות להפסדי אשראי בסך של 42 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של כ-3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מגידול בהפרשה הקבוצתית. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכמו ב-957 מיליון ש"ח בהשוואה ל-937 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות האחרות ובהוצאות הפחת בגין תכונות. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2022 הסתכם בכ-61.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-60.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2022 הסתכמו בכ-101.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-94.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הגידול נובע מעליית הריביות השקלית והדולרית ומעבר לקוחות לאפיקים סולידיים עקב ירידות השערים בשווקים.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים בינוניים במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-332 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-258 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מגידול בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד וכן מעלייה ברווח המימוני, נטו ומגידול בעמלות והכנסות אחרות. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-454 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-401 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר בשל עליית הריביות השקלית והדולרית. העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכמו ב-166 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-138 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון. במחצית הראשונה של שנת 2022 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של כ-103 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-96 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון השני של שנת 2022 הסתכמו בכ-212 מיליון ש"ח בדומה ל-209 מיליון ש"ח תקופה המקבילה אשתקד. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2022 הסתכם בכ-39.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-38.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2022 הסתכמו בכ-35.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-33.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים גדולים במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-779 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-587 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו, עלייה בעמלות וההכנסות האחרות וכן מעלייה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-768 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-613 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהשפעת העלייה בריביות השקלית והדולרית. העמלות וההכנסות האחרות במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכמו ב-280 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-234 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון ומעלייה בעמלות משוק ההון. במחצית הראשונה של שנת 2022 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של כ-478 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-411 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מקיטון בהפרשה הפרטנית. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכמו בכ-314 מיליון ש"ח בהשוואה ל-294 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2022 הסתכם בכ-98.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-89.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2022 הסתכמו בכ-81.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-84.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הירידה נבעה בעיקר מהקטנת יתרות מפקידים גדולים.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר גופים מוסדיים במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-39 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-18 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מגידול ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-90 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-51 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה מהשפעת עליית הריביות השקלית והדולרית. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2022 הסתכם בכ-1.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-4.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הקיטון נבע בעיקר מקיטון ביתרות המשמשות לתיחום חשיפה בנגזרים. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2022 הסתכמו בכ-87.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-101.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הירידה נבעה בעיקר מהקטנת יתרות מפקידים גדולים.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-1,056 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,044 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות והכנסות אחרות. הרווח המימוני, נטו במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-1,613 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,653 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מרישום הפסדים מהשקעה במניות ומשינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים, שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה, בהשוואה לרווחים בתקופה המקבילה אשתקד. מנגד, חלה עלייה בהכנסות מהפרשי הצמדה בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות, אשר קיזזה חלקית ירידה זו. העמלות וההכנסות האחרות ברבעון השני של שנת 2022 הסתכמו ב-72 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-54 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכם בסך של 66 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 55 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווחי הון ממכירת נכסי נדל"ן. העמלות וההכנסות אחרות במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכמו ב-147 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-136 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהכנסות אחרות מרווחי הון ממכירת נכסי נדל"ן.

מגזר הפעילות הבינלאומית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית הראשונה של שנת 2022 הסתכם ב-22 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 38 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-78 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2022 בהשוואה לרווח נקי של כ-54 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נובעת בעיקר מעלייה בהכנסות הריבית, נטו הנובעת בעיקר מעלייה בשיעור הריבית ומגידול ביתרות האשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-31 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2022 בהשוואה להפסד בסך של כ-74 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נובע מקיטון בהוצאות הנובעות ממהלכי הסגירה של הפעילות וכן מקיטון בהוצאות המשפטיות בקשר עם עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 30 ביוני 2022 הסתכם בכ-18.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-15.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.

- האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2022 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-17.9 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-15.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. עיקר האשראי מקורו בפעילות ה-Middle-Market.
- האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2022 בבנק פוזיטיף בתורכיה הסתכם בכ-0.2 מיליארד ש"ח, בדומה ליתרה ביום 31 בדצמבר 2021.

סך פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2022 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-22.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-20.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021, מרביתם מקורם בסניף ניו-יורק.

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות ושיוכם ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לקבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. לפרטים בדבר הקריטריונים השונים לסיווג ולכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2021](#).

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022									
התאמות ⁽⁴⁾ סך-הכל	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית			פעילות קמעונאית			רווח מימוני, נטו
			מסחרי	עסקי ⁽¹⁾	לקוחות פרטיים	עסקים קטנים	הלוואות לדיור		
במיליוני ש"ח									
3,168	-	830	162	463	358	336	388	631	רווח מימוני, נטו
920	31	52	7	158	124	11	157	380	עמלות והכנסות אחרות
4,088	31	882	169	621	482	347	545	1,011	סך ההכנסות
91	-	7	41	37	(12)	6	13	(1)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,996	9	106	125	192	147	115	336	966	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,001	22	769	3	392	347	226	196	46	רווח (הפסד) לפני מסים
704	6	251	14	143	126	80	69	15	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
1,343	16	564	(11)	249	221	146	127	31	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
371,976	-	3,806	16,144	101,482	54,465	123,079	34,530	38,470	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
529,508	-	65,096	22,213	83,199	51,797	-	68,840	238,363	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021									
התאמות ⁽⁴⁾ סך-הכל	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית			פעילות קמעונאית			רווח מימוני, נטו
			מסחרי	עסקי ⁽²⁾	לקוחות פרטיים	עסקים קטנים	הלוואות לדיור		
במיליוני ש"ח									
2,709	-	825	110	390	296	278	320	490	רווח מימוני, נטו
824	38	30	9	136	108	12	138	353	עמלות והכנסות אחרות
3,533	38	855	119	526	404	290	458	843	סך ההכנסות
(647)	-	(1)	(2)	(254)	(29)	(172)	(23)	(166)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,980	6	128	113	185	152	102	335	959	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,200	32	728	8	595	281	360	146	50	רווח (הפסד) לפני מסים
803	14	249	28	218	102	128	49	15	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
1,419	18	499	(18)	377	179	232	97	35	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
323,757	-	2,341	13,504	86,192	47,513	104,949	31,787	37,471	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
483,090	-	61,170	18,663	73,164	46,036	-	60,851	223,206	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאלות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-10,412 מיליוני ש"ח.
 (2) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאלות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-4,613 מיליוני ש"ח.
 (3) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (4) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022									
התאמות ⁽⁴⁾ סך-הכל	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית			פעילות קמעונאית			
			עסקי ⁽¹⁾	מסחרי	הלוואות לדירור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים		
במיליוני ש"ח									
6,032	-	1,658	272	901	690	662	723	1,126	רווח מימוני, נטו
1,904	144	85	15	324	252	22	303	759	עמלות והכנסות אחרות
7,936	144	1,743	287	1,225	942	684	1,026	1,885	סך ההכנסות
(509)	-	17	51	(549)	(66)	38	54	(54)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,954	34	231	201	394	292	226	670	1,906	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,491	110	1,495	35	1,380	716	420	302	33	רווח (הפסד) לפני מסים
1,566	41	482	27	496	257	147	105	11	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
2,997	69	1,086	7	884	459	273	197	22	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
371,976	-	3,806	16,144	101,482	54,465	123,079	34,530	38,470	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
529,508	-	65,096	22,213	83,199	51,797	-	68,840	238,363	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021									
התאמות ⁽⁴⁾ סך-הכל	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית			פעילות קמעונאית			
			עסקי ⁽²⁾	מסחרי	הלוואות לדירור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים		
במיליוני ש"ח									
5,391	-	1,655	216	767	581	546	638	988	רווח מימוני, נטו
1,723	129	63	18	283	211	24	277	718	עמלות והכנסות אחרות
7,114	129	1,718	234	1,050	792	570	915	1,706	סך ההכנסות
(1,155)	-	1	4	(389)	(68)	(240)	(68)	(395)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,899	42	244	241	355	288	193	657	1,879	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,370	87	1,473	(11)	1,084	572	617	326	222	רווח (הפסד) לפני מסים
1,629	35	485	36	417	221	230	122	83	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
2,773	52	1,017	(44)	667	351	387	204	139	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
323,757	-	2,341	13,504	86,192	47,513	104,949	31,787	37,471	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
483,090	-	61,170	18,663	73,164	46,036	-	60,851	223,206	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

- (1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאלות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-10,412 מיליוני ש"ח.
- (2) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאלות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-4,613 מיליוני ש"ח.
- (3) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (4) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח.

2.6. חברות עיקריות

2.6.1. חברות בישראל

קבוצת פועלים אקוויטי

קבוצת פועלים אקוויטי, המהווה את זרוע ההשקעות הראליות של הבנק ומוחזקת בבעלות מלאה, פועלת בשני תחומים עיקריים:

- השקעות ישירות בחברות בהון ומעין הון (מזנין) וכן השקעה וייזום קרנות השקעה פרטיות. מדיניות ההשקעות בפועלים אקוויטי מותאמת למגבלות חוק הבנקאות (רישוי) ולפיכך כוללת, בין היתר, החזקות מיעוט בלבד (ככלל עד 20% מכל אחד מאמצעי השליטה). פועלים אקוויטי מבצעת את ההשקעות במגוון סקטורים בחברות ריאליות ובחברות טכנולוגיות בישראל ובחו"ל.
- פעילות בנקאות להשקעות בארץ ובחו"ל, אשר במסגרת פעילות זו, פועלים אקוויטי מעמידה מגוון שירותים הכוללים: ייעוץ פיננסי ואסטרטגי למיזוגים ורכישות וליווי חברות בהשקעות שונות בארץ ובחו"ל.
- בנוסף, פועלים אקוויטי מחזיקה בפועלים אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ (חברה ציבורית, שיעור ההחזקה כ-24.9%), העוסקת במתן שירותי ייעוץ, חיתום וניהול הנפקות ציבוריות בישראל ובגיוסי הון בדרך של הנפקות פרטיות.

יתרת ההשקעות של פועלים אקוויטי ליום 30 ביוני 2022 הסתכמה בסך של כ-3.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-2.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021. בנוסף, קיימת התחייבות להשקעה בסך של כ-1.2 מיליארד ש"ח נכון ליום 30 ביוני 2022, בהשוואה לסך של כ-0.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הגידול בהיקף ההשקעות מהווה המשך ישום אסטרטגיית הבנק לגידול היקף ההשקעות המבוצעות בפועלים אקוויטי, בכפוף לתנאי השוק, במסגרת מתווה השקעות רב שנתי עד לשנת 2025 אשר אושר בדירקטוריון הבנק.

תרומת פועלים אקוויטי לתוצאות הפעילות של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2022 הסתכמה ברווח בסך של כ-75 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-158 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בתרומה נובעת בעיקר מהשפעת ירידות שוויין של מניות סחירות (שחלקן מתאפיינות בתנודתיות גבוהה) במהלך התקופה השוטפת לעומת רווחים שנרשמו משיערוך מניות בתקופה המקבילה אשתקד.

השקעת הבנק בפועלים אקוויטי (בהון ובאמצעים אחרים) הסתכמה ביום 30 ביוני 2022 בכ-3.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-3.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021.

2.6.2. חברות מחוץ לישראל

Hapoalim (Switzerland) Ltd (להלן: "הפועלים שווייץ")

חברה בת (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשווייץ, שעסקה בעבר בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שווייץ. למועד הנוכחי לא נותרו חשבונות לקוחות בשלוחה. הבנק פועל להחזרת הרישיון הבנקאי.

ההפסד במחצית הראשונה של שנת 2022 של הפועלים שווייץ הסתכם בסך של 10 מיליון פרנק שווייצרי בהשוואה להפסד בסך של 19 מיליון פרנק שווייצרי בתקופה המקבילה אשתקד. תוצאות הפעילות בשווייץ משקפות את הקיטון שחל בהוצאות הנובעות מהליכי הסגירה והוצאות משפטיות בקשר עם סיום חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית. במסגרת התכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף.

על רקע טענות של בעל מניות המיעוט בפוזיטיף ופתיחת הליכים משפטיים במטרה לבטל החלטות שקיבלה האסיפה הכללית של פוזיטיף, חתם הבנק ביום 31 בינואר 2022 הסכם עם בעל מניות המיעוט לפיו ירכוש הבנק את החזקות בעל מניות המיעוט (30.17%) בתמורה לסך של 5 מיליון דולר, כך שהבנק יחזיק 100% מהון המניות של בנק פוזיטיף והצדדים יוותרו הדדית על טענות הצד האחד כלפי האחר. בעל מניות המיעוט הגיש בקשה לבית המשפט למשיכת תביעתו (אשר תיבחן במסגרת השימוע שנקבע לכלל התביעות להמשך השנה). בתאריך 10 במרץ 2022 הושלמה העסקה ולאחריה מחזיק הבנק במלוא ההחזקה בבנק פוזיטיף.

להערכת הבנק העסקה תסייע לממש את מהלך היציאה מפעילות בתורכיה ותתרום להמשך ניהולו התקין של בנק פוזיטיף.

לפרטים בדבר הנחיות בנק ישראל להגדלת שיעורי השקלול של נכסי הסיכון וניכוי מסגרת קווי האשראי מההון הפיקוחי, ראה [ביאור 9.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

יתרת האשראי לציבור, נטו של בנק פוזיטיף ליום 30 ביוני 2022 הסתכמה בכ-843 מיליון לירות תורכיות (כ-176 מיליון ש"ח), בהשוואה ליתרה בסך של 967 מיליון לירות תורכיות (כ-225 מיליון ש"ח) בסוף שנת 2021.

סך השקעת הבנק בבנק פוזיטיף ליום 30 ביוני 2022 בהון ובאמצעים אחרים, לאחר הכרה בהפסד מירידת-ערך, הסתכמה בכ-106 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-91 מיליון ש"ח בסוף שנת 2021.

למידע נוסף בנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה [מגזר פעילות בינלאומית](#) בפרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בדוח ממשל תאגיד.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2022 להלן "דוח על הסיכונים".

3.1 תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי וסיכון ציות. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים). אסטרטגיית ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה כולה, תוך זיהוי וכימות הסיכונים, הגדרת אחריות על הסיכונים (Risk Ownership) ומקסום התועלת העסקית בהתייחס לעלות במונחי סיכון על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע במתודולוגיה אחידה ובראיה כוללת תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל על מנת להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטות על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) וחברת הנהלה האחראית על החטיבה לניהול סיכונים החל מה-1 ליוני 2022 הינה הגברת מ. בן שושן כהן שהחליפה בתפקיד את ד"ר א. בכר (שמונה למפקח הפנימי הראשי).

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית (עד יום 19 ביולי 2022 מר צ. כהן וממועד זה - מר א. פורמן), והממונה על החטיבה הקמעונאית גברת ד. רביב.

חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית מר י. ענתבי.

הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי גברת א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות דירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול סיכונים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021 וליום 30 ביוני 2022](#).

3.2 סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי.

תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.

- **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים](#).

סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמא: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

3.2.1. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מאכן להבא. במסגרת זו בוטל המונח פגום ובמקומו מוצג אשראי לא צובר. בהתאם לכך, חובות צוברים שסווגו בעבר כחובות פגומים לא מוצגים במסגרת החובות שאינם צוברים וכן הלוואות לדיור בפיגור של 90 יום או יותר שסווגו בעבר במסגרת החובות הצוברים, מסווגים כחובות לא צוברים. לפרטים נוספים לגבי יישום ההוראה והשפעתה ראה [ביאור 1.ג](#), [ביאור 6](#) וביאור 13 בתמצית הדוחות הכספיים.

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה

להלן פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים החל מחודש מרץ 2020, במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים כאמור לעיל. הנתונים מייצגים את יתרת החובות נכון למועד הדיווח לאחר פירעונות שבוצעו בחובות שתקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה.

טבלה 1-3: פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים⁽¹⁾, במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי

חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים						פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים								
	יתרת חוב רשומה	מספר הלוואות	סכום התשלומים בעייתיים שנדחו	חובות שאינם בדירוג ביצוע אשראי	חובות אשראי בדירוג ביצוע אשראי	חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים				
	300	5	30	27	140	167	18	144	2	1	3	3	3	3	3
	66	16	39	10	52	52	-	52	2	12	436	400	13	23	9
	177	223	55	27	140	167	18	144	2	1	3	3	3	3	3
אנשים פרטיים - ללא דיור	3	19	1	-	-	-	1	2	2	12	436	400	13	23	9
הלוואות לדיור	445	798	36	9	50	895	31	895	412	12	436	400	13	23	9
סך-הכל ישראל	991	1,061	161	33	50	895	31	895	895	31	958	895	13	50	33
פעילות בחו"ל	26	1	23	-	-	26	-	-	-	-	26	26	-	-	-
סך-הכל ליום	1,017⁽³⁾	1,062	184	33⁽²⁾	50	921	31	895	27,838	31	984	921	13	50	33⁽²⁾
סך-הכל ליום 31.12.21	1,459	2,467	292	281	162	978	95	1,016	31,069	95	1,178	978	38	162	281

(1) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחיות שלהן הלווה זכאי לפי כל דין.
 (2) מזה: חובות לא צוברים הכנסות ריבית בסך 11 מיליון ש"ח (חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית 31.12.21: 107 מיליון ש"ח).
 (3) מזה: כולל הלוואות בערבות מדינה בסך של כ-193 מיליון ש"ח אשר נמצאות בדחיית תשלומים (31.12.21: 337 מיליון ש"ח).

אשראי בערבות מדינה

על רקע התפרצות נגיף הקורונה בתחילת 2020, החליטה המדינה על הקמת קרן הלוואות ייעודית שעיקרה סיוע לעסקים קטנים, בינוניים וגדולים שנקלעו לקשיי תזרים כתוצאה מהתפרצות הנגיף. תנאי הלוואות נקבעו על-ידי משרד האוצר והינם אחידים לכל סוגי הלווים. הלוואות הינן לתקופה של עד 10 שנים בריבית פריים + 1.5% וכוללות הקלות מסוימות שאושרו במסגרת המתווה במסגרתן ניתן לדחות תשלומי הלוואות. ליום 30 ביוני 2022 כ-81% מיתרת האשראי בערבות מדינה הינו לעסקים קטנים וזעירים והיתרה לעסקים בינוניים וגדולים. הסיכון באשראי זה מגודר על-ידי המדינה על-פי השיעורים הבאים: עד 85% באשראי ספציפי, ולא יותר מ-15% לכלל התיק במסלול הכללי, ועד 95% באשראי ספציפי ולא יותר מ-60% לכלל התיק במסלול המוגבר שהושק במהלך שנת 2020. המסלול המוגבר כולל עסקים שנפגעו באופן משמעותי מהתפשטות הקורונה ואשר הציגו ירידה משמעותית במחזור ההכנסות שלהם בשנת 2020 בהשוואה לשנה קודמת, ושהינם ללא יכולת תזרימית עצמאית להתמודד עם הנזקים התזרימיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 2-3: פרטים בדבר יתרת החוב הרשומה של אשראי בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

יתרה ליום		
31.12.21	30.06.22	
במיליוני ש"ח		
4,024	3,437	עסקים קטנים וזעירים
752	589	עסקים בינוניים
233	206	עסקים גדולים
5,009	4,232	סך-הכל

טבלה 3-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021				יתרה ליום 30 ביוני 2022				
סך-הכל	פרטי	דיור	מסחרי	סך-הכל	פרטי	דיור	מסחרי	
במיליוני ש"ח								
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾								
346,599	31,624	111,739	203,236	378,506	32,196	122,297	224,013	סיכון אשראי מאזני
179,552	17,583	10,594	151,375	171,889	17,919	9,257	144,713	סיכון אשראי חוץ-מאזני
526,151	49,207	122,333	354,611	550,395	50,115	131,554	368,726	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי								
12,642	2,468	2,793	7,381	7,551	2,238	566	4,747	א. לא בעייתי - מאזני
8,149	718	595	6,836	7,376	677	583	6,116	ב. סך-הכל בעייתי ⁽²⁾
4,176	246	-	3,930	4,106	411	-	3,695	בעייתי צובר*
3,973	472	595	2,906	3,270	266	583	2,421	בעייתי לא צובר*
20,791	3,186	3,388	14,217	14,927	2,915	1,149	10,863	סך-הכל סיכון אשראי מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
3,658	165	39	3,454	2,769	127	4	2,638	סיכון אשראי חוץ-מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
24,449	3,351	3,427	17,671	17,696	3,042	1,153	13,501	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
84	44	-	40	87	37	-	50	מזה: חובות שצוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר*
550,600	52,558	125,760	372,282	568,091	53,157	132,707	382,227	סך-הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים								
3,955	472	595	2,888	3,263	266	583	2,414	א. חובות לא צוברים*
31	-	-	31	2	-	-	2	ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
*3,986	*472	*595	*2,919	3,265	266	583	2,416	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

* החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. בטבלה זו מספרי ההשוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש לצרכי נוחות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. החל מיום 1 בינואר 2022, עם יישום הוראות בנק ישראל בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL), הסיווג של סיכון אשראי בהתאם לדירוג האשראי מבוצע באופן עקבי עם הדירוגים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי.

(2) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2022 חלה עלייה בהיקף סיכון האשראי בדירוג ביצוע אשראי וכן בשיעורו מסך סיכון האשראי בסך הבנק ובכל אחד מהמגזרים.

טבלה 4-3: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר⁽¹⁾

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022		
מסחרי	פרטי*	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה באשראי לציבור לא צובר		
2,970	647	3,617
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה		
(82)	420	338
התאמת יתרת פתיחה אשראי לא צובר בשל השפעת היישום לראשונה של CECL ⁽¹⁾		
185	392	577
חובות שסווגו כלא צוברים במהלך התקופה		
(192)	(441)	(633)
חובות שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה		
(90)	(64)	(154)
חובות שנמחקו חשבונאית		
(377)	(105)	(482)
חובות שנפרעו		
2,414	849	3,263
יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה		

תנועה בירת החובות הבעייתיים בארגון מחדש לא צובר		
1,529	623	2,152
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
(80)	(171)	(251)
התאמת יתרת פתיחה אשראי לא צובר בארגון מחדש בשל השפעת היישום לראשונה של CECL ⁽¹⁾		
66	121	187
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(62)	(56)	(118)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(152)	(207)	(359)
חובות בארגון מחדש שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה		
(24)	(52)	(76)
חובות בארגון מחדש שנפרעו		
1,277	258	1,535
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לא צובר לסוף התקופה		

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה בירת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
3,221	739	3,960
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה		
592	104	696
חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה		
(175)	(3)	(178)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום		
(157)	(58)	(215)
חובות פגומים שנמחקו		
(573)	(100)	(673)
חובות פגומים שנפרעו		
2,908	682	3,590
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה		

תנועה בירת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
2,012	698	2,710
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
94	96	190
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(59)	(50)	(109)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(334)	(94)	(428)
חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג שאינו פגום או שנפרעו		
1,713	650	2,363
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה		

* לרבות הלוואות לדיוור.
 (1) החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. הנתונים המתייחסים לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021 מתייחסים לאשראי פגום ולא הוצגו מחדש. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#), בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 5-3: מדדי סיכון אשראי

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) מכאן ולהבא. יחד עם זאת, בטבלה זו לצורך ניתוח השינויים בסיכון האשראי הוצגו מחדש הנתונים המתייחסים ליום 31 בדצמבר 2021 באופן המשקף את יתרת הפרשה ואת השינוי בסיווגים בעקבות יישום ההוראה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ליום							
31.12.2021				30.06.2022			
סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי	סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי
ניתוח איכות האשראי לציבור							
1.11%	1.36%	0.52%	1.39%	0.87%	0.76%	0.47%	1.10%
שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור							
1.13%	1.48%	0.52%	1.41%	0.89%	0.86%	0.47%	1.13%
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור							
2.26%	2.06%	0.52%	3.26%	1.95%	1.93%	0.47%	2.79%
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור							
5.84%	9.15%	2.94%	6.89%	3.95%	8.30%	0.93%	4.96%
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור							
ניתוח הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח							
(0.37%)	(1.24%)	(0.21%)	(0.30%)	(0.29%)	(0.35%)	0.06%	(0.48%)
שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
0.06%	0.07%	-	0.09%	0.03%	(0.05%)	-	0.06%
שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
ניתוח הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור							
1.80%	2.62%	0.39%	2.44%	1.58%	2.40%	0.39%	2.12%
שיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור							
1.51%	2.49%	0.36%	1.99%	1.35%	2.27%	0.37%	1.76%
שיעור הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור							
137.0%	183.9%	68.9%	143.4%	156.6%	300.0%	77.7%	159.8%
שיעור הפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר							
134.2%	168.2%	68.9%	141.4%	152.5%	263.4%	77.7%	156.6%
יחס הפרשה להפסדי אשראי למחיקות חשבונאיות נטו							
27.4	34.7	410.0	24.1	48.2	(49.9)	(226.5)	31.1

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

הערה:

אשראי לציבור - לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ניתוח איכות התיק

במחצית הראשונה של שנת 2022 נרשמה ירידה (שיפור) במדדי סיכון האשראי הבאים לעומת סוף שנת 2021:

- שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - בשיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - בשיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור נרשמה ירידה בהשפעת ההכנסות שנרשמו מגבייה, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים, פרט לסגמנט אנשים פרטיים - הלוואות לדיור בו נרשמה עלייה קלה.
- במדדי ההוצאה בגין הפסדי אשראי מסך הסקטורים במצטבר נרשמה הכנסה בדומה לנתוני שנת 2021. בשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור, עבור סך הבנק, שיעור ההכנסה נמוך מנתוני שנת 2021.

3.2.2. מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 30 ביוני 2022						
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי לא צובר	הפסדי אשראי ⁽⁴⁾		יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁷⁾
				הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	
במיליוני ש"ח						
תעשייה	33,256	32,492	436	131	42	296
בינוי ונדל"ן - בינוי	97,614	95,596	903	580	(115)	810
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	34,748	34,285	113	76	27	486
מסחר	40,511	38,871	658	237	(22)	329
שירותים פיננסיים	55,287	55,078	93	6	(152)	159
שירותים עסקיים אחרים	16,951	15,658	158	39	41	212
שירותים ציבוריים וקהילתיים	9,218	8,860	49	27	(11)	184
ענפים אחרים	51,053	46,629	3,290	1,477	(379)	1,401
סך-הכל מסחרי	338,638	327,469	5,700	2,573	(569)	3,877
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	132,113	130,992	564	563	38	483
אנשים פרטיים - אחר	52,973	49,933	680	267	(62)	839
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	523,724	508,394	6,944	3,403	(593)	5,199
סך-הכל בנקים בישראל וממשלת ישראל	52,495	52,495	-	-	1	1
סך-הכל פעילות בישראל	576,219	560,889	6,944	3,403	(592)	5,200
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	44,367	42,001	2,074	619	59	772
בנקים וממשלות בחו"ל	56,443	56,269	-	-	24	27
סך-הכל פעילות בחו"ל	100,810	98,270	2,074	619	83	799
סך-הכל פעילות בישראל ובחו"ל	677,029	659,159	9,018	4,022	(509)	5,999

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 393,285; 77,725; 1,181; 22,357; ו-182,481 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(7) מרכיב ההפרשה הקבוצתית בגין התאמות איכותיות הנובעות מקצב הגידול ביתרות האשראי לבינוי ונדל"ן והקלות בחיתום, נכלל החל מיום 30 ביוני 2022, כחלק מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בענפי הבינוי והנדל"ן, בדומה לאופן הכללתה טרם יישום הוראות בנק ישראל בדבר הפסדי אשראי צפויים (CECL).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 ביוני 2021						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
312	34	(13)	222	641	32,055	33,083
603	(71)	(37)	460	738	84,502	86,046
463	2	(108)	140	376	29,564	31,551
844	(3)	(118)	254	819	38,082	40,054
250	(3)	6	6	159	42,754	43,033
189	18	(20)	95	189	14,713	15,952
69	-	(16)	40	79	8,149	8,538
1,485	(4)	(186)	1,495	3,563	40,503	45,227
4,215	(27)	(492)	2,712	6,564	290,322	303,484
511	1	(240)	1	608	112,287	114,847
629	(15)	(409)	683	748	49,129	52,218
5,355	(41)	(1,141)	3,396	7,920	451,738	470,549
-	-	-	-	-	2,226	2,226
-	-	-	-	-	48,570	48,570
5,355	(41)	(1,141)	3,396	7,920	502,534	521,345
493	(36)	(14)	874	2,530	31,067	35,763
5	-	-	-	-	40,867	41,030
498	(36)	(14)	874	2,530	71,934	76,793
5,853	(77)	(1,155)	4,270	10,450	574,468	598,138

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 344,976; 66,833; 892; 10,092 ו-175,345 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
280	52	(28)	178	539	33,516	34,554
798	(124)	103	557	873	93,465	95,350
469	(77)	(182)	127	212	34,927	35,698
755	(19)	(219)	265	689	39,627	41,705
253	(2)	9	6	154	50,283	50,636
189	28	(11)	87	171	14,743	16,228
70	1	(12)	41	73	8,727	9,284
1,413	19	(226)	1,567	3,266	46,196	50,960
4,227	(122)	(566)	2,828	5,977	321,484	334,415
527	(1)	(226)	1	570	121,811	125,207
625	(25)	(424)	649	720	49,033	52,381
5,379	(148)	(1,216)	3,478	7,267	492,328	512,003
-	-	-	-	-	6,511	6,511
-	-	-	-	-	41,758	41,758
5,379	(148)	(1,216)	3,478	7,267	540,597	560,272
524	(50)	(5)	943	2,504	33,823	38,597
6	-	1	-	-	50,247	50,251
530	(50)	(4)	943	2,504	84,070	88,848
5,909	(198)	(1,220)	4,421	9,771	624,667	649,120

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 1,253; 67,454; 373,312; 12,985 ו-194,116 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

3.2.3. בינוי והנדל"ן

הפעילות בענפי הבינוי והנדל"ן התאפיינה בגידול משמעותי שהחל בשנת 2021, המוצא את ביטויו בין היתר בעלייה בהיקפי הבניה, ברמת ביקושים גבוהה לדירות, עלייה משמעותית בהיקפי מכירת דירות חדשות ועלייה במחירי הדיור. במחצית הראשונה של 2022 ניכרת מגמת ירידה במכירת דירות חדשות, אך זו ביחס לנתונים גבוהים במיוחד שנמדדו במחצית השנייה של 2021. עליית הריביות ועלייה במס הרכישה על משקיעים עשויה להסביר את הירידה במכירות בתקופה זו, אולם כאמור רמת הפעילות היא עדיין גבוהה ביחס לשנים קודמות, ונתוני הלמ"ס מצביעים על המשך עלייה במחירים. כתוצאה מהצמיחה בענף גדל הביקוש לאשראי עסקי בענפי הבינוי והנדל"ן כך שהבנק הגדיל במהלך שנת 2021 את פעילות המימון לענפי הנדל"ן ופרויקטי הנדל"ן, תוך התאמות והקלות מסוימות. כתוצאה מכך נרשמה צמיחה בתיק האשראי בענפי הבניה והנדל"ן בשנת 2021 תוך עלייה מתונה בשיעורי המימון במקביל לשחיקה מסוימת של מרווחי האשראי (לפרטים ראה **ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים** בתמצית הדוחות הכספיים), במחצית הראשונה של שנת 2022 הואט קצב הגידול בתיק באופן משמעותי. הבנק פועל בהתאם למסגרת ניהול סיכון האשראי ותוך בחינה של רווחיות מתואמת סיכון. בהמשך להנחיית הפיקוח על הבנקים נקבעו קריטריונים לחיתום אשראי הנחשבים כסיכון מוגבר, הבנק מנטר את הביצועים בהתאם לכך החל מהרבעון השני של 2021. להערכת הבנק ההתאמות וההקלות שבוצעו בתנאי החיתום אינן מביאות לשינוי מהותי ברמת הסיכון בהתחשב בגורמים מפצים באשראים אלה. כמו-כן, הבנק הביא לידי ביטוי גורמים אלו בקביעת ההפרשה הקבוצתית הנאותה לענף הבינוי והנדל"ן כמפורט בהמשך. הבנק בוחן את ההשלכות האפשריות של השינויים בסביבה הכלכלית ובמידת הצורך מבצע התאמות נדרשות.

טבלה 7-3: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 30 ביוני 2022						
סיכון אשראי מאזני	אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי לפני השפעת מקדמים והפחתות	אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾		סיכון אשראי מאזני הלוואות ⁽²⁾	
			מסגרות לא מנוצלות	ערבויות		
במיליוני ש"ח						
					חטיבה עסקית	
4,542	(1,004)	5,546	929	1,614	3,003	בנייה למסחר ושירותים
402	-	402	43	62	297	בנייה לתעשייה
65,613	(47,340)	112,953	50,499 ⁽³⁾	37,437	25,017	בנייה לדיור
29,638	(793)	30,431	981	5,435	24,015	נכסים מניבים
20,875	(3,144)	24,019	6,879	7,001	10,139	אחר
121,070	(52,281)	173,351	59,331	51,549	62,471	סך-הכל חטיבה עסקית
11,292	(1)	11,293	718	1,760	8,815	חטיבה קמעונאית
132,362	(52,282)	184,644	60,049	53,309	71,286	סך-הכל - פעילות בישראל

(1) יתרת חוזים, לפני השפעת מקדמי ערבויות חוק מכר.
 (2) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-7,542 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח בעיקר מחברות ביטוח זרות לתיק אשראי מקרקעין.
 (3) כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-36,974 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר.

טבלה 7-3: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021*					
סיכון אשראי כולל	השפעת מקדמים והפחתות	סיכון אשראי לפני השפעת מקדמים והפחתות	אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾		סיכון אשראי מאזני הלוואות ⁽²⁾
			ערבויות	מסגרות לא מנוצלות	
במיליוני ש"ח					
5,198	(603)	5,801	755	1,375	3,671
409	-	409	38	54	317
61,699	(41,808)	103,507	41,917 ⁽³⁾	36,949	24,641
30,848	(799)	31,647	1,052	7,270	23,325
21,233	(3,014)	24,247	6,887	8,199	9,161
119,387	(46,224)	165,611	50,649	53,847	61,115
11,646	-	11,646	692	2,145	8,809
131,033	(46,224)	177,257	51,341	55,992	69,924

חטיבה עסקית

בנייה למסחר ושירותים	5,198	(603)	5,801	755	1,375	3,671
בנייה לתעשייה	409	-	409	38	54	317
בנייה לדיור	61,699	(41,808)	103,507	41,917 ⁽³⁾	36,949	24,641
נכסים מניבים	30,848	(799)	31,647	1,052	7,270	23,325
אחר	21,233	(3,014)	24,247	6,887	8,199	9,161
סך-הכל חטיבה עסקית	119,387	(46,224)	165,611	50,649	53,847	61,115
חטיבה קמעונאית	11,646	-	11,646	692	2,145	8,809
סך-הכל - פעילות בישראל	131,033	(46,224)	177,257	51,341	55,992	69,924

* סווג מחדש.

- (1) יתרת חוזים, לפני השפעת מקדמי ערבויות חוק מכר.
- (2) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-5,786 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח לתיק אשראי מקרקעין.
- (3) כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-11,053 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר.

ליום 30 ביוני 2022 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם בכ-132 מיליארד ש"ח. סך סיכון האשראי לציבור בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל עלה במחצית הראשונה של שנת 2022 בכ-1.0% (ב-4.1% לפני השפעת מקדמים והפחתות). מרבית החשיפה הינה בחטיבה העסקית (לקוחות בינוניים וגדולים), כ-91% מסך סיכון האשראי בענפי בינוי ונדל"ן בישראל. החשיפה לחברות שעיקר פעילותן בענף הבינוי והנדל"ן עיקר המימונים לחברות בענף כוללים מימוני קרקעות למגורים וליווי פרויקטי בנייה למגורים ברחבי הארץ. החשיפה לחברות הפועלות בענפים של הקמת מבנים למסחר, שירותים ותעשייה וכן נכסים מניבים להשכרה בחטיבה העסקית מהווה כ-29% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן.

טבלה 8-3: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

השינוי	יתרה ליום	
	31 בדצמבר 2021	30 ביוני 2022
	במיליוני ש"ח	
	סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי	
סיכון אשראי שאינו בעייתי	137,438	142,875
4.0%		
	סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	
בעייתי צובר (עד ליום 31.12.2021 בעייתי שאינו פגום)	524	607
15.8%		
לא צובר (עד ליום 31.12.2021 פגום)	1,368	1,139
(16.7%)		
שאינו בעייתי	3,081	1,651
(46.4%)		
סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	4,973	3,397
(31.7%)		
סך-הכל	142,411	146,272
2.7%		

סך סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ירד בחציון הראשון של שנת 2022 ב-31.7% כתוצאה מירידה באשראי שאינו צובר ואינו בעייתי. שיעור סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מתוך כל סיכון האשראי ירד מ-3.5% ל-2.3% במחצית הראשונה של שנת 2022.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 9-3: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾

יתרה ליום 30 ביוני 2022					
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
					שיעור מימון⁽³⁾
2,705	-	3,654	-	6,359	עד 45%
5,940	-	5,835	-	11,775	מעל 45% ועד 65%
15,641	-	7,191	-	22,832	מעל 65% ועד 85%
565	-	435	-	1,000	מעל 85%
					כושר ספיגה⁽⁴⁾
-	1,514	-	-	1,514	עד 25%
-	17,817	-	-	17,817	מעל 25% ועד 50%
-	12,314	-	-	12,314	מעל 50% ועד 75%
-	60,291	-	-	60,291	מעל 75%
-	12,151	-	-	12,151	פרויקטים שטרם החלו
					אחר⁽⁵⁾
-	-	-	27,298	27,298	סך-הכל סיכון אשראי לפני מקדמים והפחתות - חטיבה עסקית
24,851	104,087	17,115	27,298	173,351	השפעת מקדמים והפחתות
-	-	-	-	(52,281)	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית
-	-	-	-	121,070	

- הפילוח לסגמנטים ולשיעורי המימון נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו. הנתונים ליום 30 ביוני 2022 מוצגים לאחר טיוב החלוקה לסגמנטים של תיק האשראי אשר כלל הסטת יתרות בגין נדל"ן בתהליכי בנייה שנכללו עד למועד הדיווח תחת "אשראי אחר".
- "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים ויתרות ערביות חוק, מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- שיעור מימון הינו היחס בין סיכון האשראי לפני השפעת מקדמים והפחתות לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערביות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 9-3: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾⁽²⁾ (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021*				
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽³⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל
במיליוני ש"ח				
שיעור מימון⁽⁴⁾				
עד 45%	3,373	2,993	-	6,366
מעל 45% ועד 65%	6,638	7,176	-	13,814
מעל 65% ועד 85%	14,335	7,008	-	21,343
מעל 85%	501	633	-	1,134
כושר ספיגה⁽⁵⁾				
עד 25%	-	-	1,704	1,704
מעל 25% ועד 50%	-	-	18,187	18,187
מעל 50% ועד 75%	-	-	17,005	17,005
מעל 75%	-	-	45,258	45,258
פרויקטים שטרם החלו	-	-	9,159	9,159
אחר⁽⁶⁾				
סך-הכל סיכון אשראי לפני מקדמים והפחתות - חטיבה עסקית	24,847	91,313	31,641	165,611
השפעת מקדמים והפחתות	-	-	-	(46,224)
סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית	-	-	31,641	119,387

- * סוג מחדש, בעיקר לצורך הצגה בנפרד של פרויקטים שטרם החלו, מסך הנדל"ן בתהליכי בנייה.
- (1) הוצג לראשונה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.
 - (2) הפילוח לסגמנטים ולשיעורי המימון נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
 - (3) "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים (כושר ספיגה הוצג בהתאם לכושר הספיגה המינימלי בהתבסס על תנאי הליווי שאושרו) ויתרות ערבויות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
 - (4) שיעור מימון הינו היחס בין סיכון האשראי לפני השפעת מקדמים והפחתות לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות אשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
 - (5) כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
 - (6) "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

שיעור האשראי במימון מעל 85% מהווה כ-2.4% מסך היתרה של נכסים שבנייתם הושלמה וקרקעות בחטיבה העסקית ביוני 2022 לעומת 2.7% בדצמבר 2021. שיעור האשראי בכושר ספיגה עד 25% לנדל"ן בתהליכי בנייה מהווה כ-1.6% מסך היתרה של נדל"ן בתהליכי בנייה בחטיבה העסקית ביוני 2022 לעומת 2.1% בדצמבר 2021.

יצוין כי ביום 22 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון הוראה 203 לפיו לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150% יתווספו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי ייעוד ולמעט הלוואות לרכישת קרקע לשימוש עצמי של לווה שאינו מסווג בענף משק בינוי ונדל"ן על-פי המיון הענפי בהוראה 831 בנושא דיווח על ענפי משק.

ניהול סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

החשיפה לתחום הבינוי והנדל"ן מהווה חלק משמעותי מתיק האשראי. הבנק מבצע מעקב אחר התפתחות האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכונים אשראי לנדל"ן נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים בנוסף למגבלה הרגולטורית המוגדרת על-ידי בנק ישראל. ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות להוראת ניהול בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2025 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, הגבוה מביניהם. כחלק מניהול החשיפה הענפית והעמידה במגבלה בענף, הבנק משתמש בכלים כגון סינדיקציה, ורכישת ביטוח מחברות ביטוח מדורגות המוכרות להפחתת חבות בהתאם לניהול בנקאי תקין 313. במהלך המחצית השנייה של שנת 2021 וברבעון הראשון של שנת 2022 הרחיב הבנק את היקף הביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וביצע לראשונה ביטוח לתיק ההלוואות המובטחות בשעבוד קרקע. ביטוחים אלו איפשרו לבנק, עם השלמתם, להקטין את החשיפה לענף הבינוי והנדל"ן (לפרטים נוספים ראה [ביאור 10א\(4\)](#)) בתמצית הדוחות הכספיים [והערות שוליים בטבלה "פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים"](#) לעיל). הבנק עשוי לנקוט בצעדים נוספים בעתיד להמשך ניהול המגבלה והחשיפה לענף זה.

תהליך החיתום לאשראי חדש בענף נעשה תוך שימוש במדיניות אשראי סדורה לסוגי המימון השונים בענף כדוגמת מימון קרקעות, מימון בנייה למגורים, מימון בנייה והנבה של נכסים מניבים. המדיניות כוללת קריטריונים איכותיים וכמותיים כגון שיעור הון עצמי, LTV מקסימלי, יחס כיסוי מינימלי ורגישות לירידת מחיר. קריטריונים אלו מותאמים לסוג הנכס הממומן ומגדרים את תיאבון הסיכון בענף. חיתום אשראי חדש נעשה תוך קביעת רווחיות מתואמת סיכון.

במסגרת ניטור התיק נבחנים שינויים ומגמות במדדי סיכון שונים גם בהשוואה לנתונים המתפרסמים ביחס לכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדירה. הבנק ממשיך לבחון את ההתפתחויות במשק ובוחן התאמות בהתאם. הבנק עושה שימוש במודל המודד את ההסתברות לכשל ואת הפסד החזוי בתיק. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על האשראי לבינוי ונדל"ן.

החל משנת 2021 הבנק הביא לידי ביטוי בחישובי הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי שינויים ומגמות באיכות התיק. במהלך 2021 בוצעו התאמות במקדם הפרשה הקבוצתית בענף הבינוי והנדל"ן וזאת לאור הגידול המהיר באשראי בענף ובגין הקלות בחיתום האשראי. התוספת במקדם הפרשה מעודכנת מדי רבעון בהתאם למתודולוגיה שנקבעה.

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכמה בסך של כ-1,296 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2022 בהשוואה לסך של כ-1,267 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021, שיעור סך הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור בענף בינוי ונדל"ן בישראל ליום 30 ביוני 2022 הינו 1.82% בהשוואה ל-1.81% ליום 31 בדצמבר 2021. חישוב הפרשה כולל בתוכו הפרשה בגין הגידול המהיר ביתרות במהלך 2021 וכן ביטוי לגידול אפשרי בסיכון. כדי לבטא את הסיכון הפוטנציאלי, הגדיל הבנק את הפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינוי והנדל"ן בישראל באמצעות התאמה איכותנית ברבעון זה. בהתאם לכך יתרת הפרשה להפסדי אשראי וכן שיעורה מתוך האשראי לציבור בענף בינוי ונדל"ן בישראל גבוהים מאשר במרץ 2022 ובדצמבר 2021 למרות שיפור במדדי הסיכון של תיק זה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

3.2.4. חשיפת אשראי למדינות זרות

להלן מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 10-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 30 ביוני 2022		
חשיפה					
מאזנית	חוף-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	סך-הכל	מאזנית	חוף-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	סך-הכל
במיליוני ש"ח					
המדינה					
ארצות-הברית	33,713	10,589	44,302	33,895	8,596
שוויץ	4,278	1,960	6,238	3,230	946
אנגליה	12,652	7,272	19,924	8,265	6,203
גרמניה	1,811	5,705	7,516	1,622	1,434
צרפת	2,913	1,206	4,119	1,854	1,127
אחרות	14,966	3,802	18,768	12,348	3,146
סך-כל החשיפות למדינות זרות	70,333	30,534	100,867	61,214	21,452
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PiGS:	188	56	244	170	58
פורטוגל, איטליה, יוון וספרד					
מזה: סך החשיפות למדינות LDC	724	60	784	774	61
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות*	265	27	292	234	54

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

* רשימת המדינות עם בעיות נזילות מבוססת על מספר קריטריונים שנקבעו על-ידי הבנק. התפשטות נגיף הקורונה העלתה את פרמיות הסיכון בשווקים הפיננסיים, וזו בלטה בשווקים המתעוררים. יודגש כי הוספה של מדינות לרשימה לא בהכרח מייצגת הרעה שייחודית למדינה זו, וכמו-כן שיפור באותם אינדיקטורים יוביל בהתאם לעדכון הרשימה.

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוף-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

הגידול בחשיפה למדינות זרות נובע בעיקרו מהגידול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, עקב השינויים בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים, וכן כתוצאה מרכישת ביטוח בגין ערבויות חוק מכר ומהגדלת ביטוח לתיק אשראי מקרקעין מחברות ביטוח זרות כמפורט להלן.

בחודש פברואר 2022 פרצה מלחמה בין רוסיה ואוקראינה. הבנק בחן וניתח את השפעות האירוע על החשיפות השונות וממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות והשלכותיהן. נכון ליום 30 ביוני 2022 לא קיימת לבנק חשיפה מהותית ללקוחות שמדינת התושבות שלהם היא רוסיה או אוקראינה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

3.2.5. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

טבלה 3-11: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 30 ביוני 2022			
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
דירוג אשראי חיצוני⁽⁴⁾						
4,615	2,792	1,823	15,529	7,491	8,038	AA- עד AAA
18,500	6,296	12,204	26,581	11,025	15,556	A- עד A+
661	161	500	204	67	137	BBB- עד BBB+
19	16	3	18	-	18	B- עד BB+
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B-
198	57	141	330	80	250	ללא דירוג
23,993	9,322	14,671	42,662	18,663	23,999	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו, אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי.
- (4) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות Moody's ו-S&P.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 ביוני 2022 בכ-42.7 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-18.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-24.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021. עלייה זו נבעה מעלייה בחשיפה המאזנית בסך של כ-9.3 מיליארד ש"ח הנובעת בעיקר מגידול באשראי וכן מעלייה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך כ-9.4 מיליארד ש"ח הנובעת בעיקר מרכישת ביטוח בגין ערבויות חוק מכר ומהגדלת ביטוח לתיק אשראי מקרקעין מחברות ביטוח זרות. כ-98.7% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-56.9% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 42.9% בחברות ביטוח ו-0.2% מוסד פיננסי אחר. החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (77.3%), בארצות-הברית (19.6%) ובמדינות דרום ומזרח אסיה (3.1%).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

3.2.6. סיכונים בתיק הלוואות לדיור

טבלה 3-12: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום			
31.12.21	30.06.21	30.06.22	
במיליוני ש"ח			
			יתרות אשראי
115,166	105,466	123,498	הלוואות מכספי הבנק
961	1,006	929	הלוואות מכספי האוצר*
229	199	257	מענקים מכספי האוצר*
116,356	106,671	124,684	סך-הכל
לשישה חודשים שהסתיימו ביום			
לשנה שהסתיימה ביום	30.06.21	30.06.22	
במיליוני ש"ח			
			ביצוע
28,683	12,168	14,598	סך-הכל הלוואות מכספי הבנק
			הלוואות מכספי האוצר
69	35	24	הלוואות
57	25	24	מענקים
126	60	48	סך-הכל מכספי האוצר
28,809	12,228	14,646	סך-הכל הלוואות חדשות
2,794	1,180	1,099	הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק
31,603	13,408	15,745	סך-הכל הלוואות שניתנו

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה 3-13: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

שיעור חוב בעייתי	חוב בעייתי*	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור*	הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור*	שיעור הסכום בפיגור	הסכום בפיגור של 90 יום או יותר מתוך סך החובות הבעייתיים	יתרת חוב רשומה	
במיליוני ש"ח/באחוזים							
0.47%	584	0.39%	487	0.08%	96	123,498	30.06.2022
0.52%	595	0.46%	533	0.09%	101	115,166	31.12.2021
0.68%	676	0.76%	758	0.12%	122	99,495	31.12.2020

* החל מיום 1 בינואר 2022 בעקבות יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים, הלוואות לדיור אשר הקרן או הריבית בגינן מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, מסווגות כחובות לא צוברים הכנסות ריבית. ראה גם [ביאור 1.g](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

במחצית הראשונה של שנת 2022 שיעור הפיגור, שיעור החוב הבעייתי ושיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור ירדו לעומת סוף 2021 ונמוכים גם בהשוואה לסוף 2020. יצוין כי הירידה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי ביחס ליתרה ליום 31 בדצמבר 2021 הושפעה מיישום הוראות בדבר הפסדי אשראי צפויים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 ביוני 2022

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 14-3: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל		מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד				
		ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		
שיעור יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	ייתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	ייתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	ייתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	ייתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	ייתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	ייתרה במיליוני ש"ח	
7.2%	123,498	0.1%	139	24.1%	29,794	11.1%	13,694	39.7%	48,981	25.0%	30,890	30.06.2022
15.8%	115,166	0.1%	147	24.4%	28,137	11.8%	13,610	39.6%	45,600	24.0%	27,672	31.12.2021
10.8%	99,495	0.2%	200	25.7%	25,573	13.7%	13,619	38.8%	38,623	21.6%	21,480	31.12.2020

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטי על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעור LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהלת החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 15-3: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 רבעונים אחרונים

2021		2022			יתרות לסוף תקופה
רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח					
105,466	109,989	115,166	119,744	123,498	
4.1%	4.3%	4.7%	4.0%	3.1%	שינוי ביתרות
7,159	7,752	8,829	7,937	6,709	ביצוע הלואות חדשות

נתוני הלוואות לדיור - שיעור מסך הביצועים החדשים
טבלה 16-3: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.06.2021	30.09.2021	31.12.2021	31.03.2022	30.06.2022	
מאפיינים					
41.8%	40.0%	41.0%	42.2%	41.8%	שיעור מימון מעל 60%
0.1%	0.1%	-	0.1%	0.2%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
59.8%	60.4%	60.1%	59.6%	60.8%	שיעור בריבית משתנה
3.8%	4.5%	3.8%	2.7%	2.6%	שיעור הלוואות לכל מטרה
9.3%	11.1%	11.8%	11.2%	9.8%	שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
8.1%	8.1%	8.2%	8.0%	9.2%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
24.5	24.6	24.6	24.6	25.1	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

ברבעון השני של שנת 2022 קיימת עלייה ביתרות הלוואות לדיור של 3.1% לעומת רבעון קודם שיעור הנמוך מהגידול ברבעונים קודמים. במדדי איכות התיק נרשמה עלייה (החמרה) ברבעון השני של שנת 2022, במדד שיעור החזר מהכנסה מעל 40% אך השיעור עדיין נמוך מאוד, בשיעור ביצועי הלוואות בריבית משתנה, בהלוואות בהן הקרן מתוכננת להיפרע מעל גיל 67, ובתקופה הפירעון הממוצעת לרכישה. ירידה נרשמה ברבעון השני של שנת 2022 בשיעור מימון מעל 60%, בשיעור הלוואות לכל מטרה ובשיעור הלוואות למטרת השקעה.

3.2.7. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות ולנוהלי האשראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת החזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאשרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל. ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשראי מקוון מסוג "אשראי ברגע". סכום הלוואה המירבי אותו יכול הלקוח לקבל ותנאי הלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחשבונותיו. פנייה יזומה למתן אשראי ללקוחות פרטיים מתבצעת לאוכלוסייה מוגדרת לאחר הפעלת סננים רלוונטיים. מתן האשראי מותאם לצרכי הלקוח ויכולת החזר שלו, ולאחר שניתן לו גילוי נאות מלא על נתוני הלוואה. תכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, יכולת החזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשראי והסיכון. החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים האשראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיק האשראי, איכותו, סיכנו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם: מודל סטטיסטי לדרוג סיכון אשראי ללווים פרטיים, מדדי תאבון סיכון, מדיניות ונוהלי אשראי ומדרג סמכויות, ותהליכי בקרה בתחום סיכונים האשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 3-17: יתרת האשראי לאנשים פרטיים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.21	30.06.22		
				מאזני
2.9%	74	2,522	2,596	עו"ש חובה
1.4%	341	24,073	24,414	הלוואות ⁽¹⁾
27.9%	12	43	55	מזה: הלוואות בולט ובלון
(1.4%)	(46)	3,376	3,330	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
(1.4%)	(69)	4,838	4,769	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
0.9%	300	34,809	35,109	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
				חוץ-מאזני
1.7%	297	17,743	18,040	סיכון אשראי חוץ-מאזני
1.1%	597	52,552	53,149	סך-הכל סיכון אשראי כולל

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.

(2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה

ליום 31 בדצמבר 2021				ליום 30 ביוני 2022				סך-הכל
הכנסה לחשבון		הכנסה לחשבון		הכנסה לחשבון		הכנסה לחשבון		
עד 10 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	
3,615	1,137	1,023	1,455	3,599	1,174	1,022	1,403	עד 20
3,185	1,041	835	1,309	3,115	1,048	830	1,237	מ-20 עד 40
7,069	1,968	2,261	2,840	6,899	2,029	2,220	2,650	מ-40 עד 80
10,458	3,711	4,001	2,746	10,306	3,811	3,892	2,603	מ-80 עד 150
8,622	5,345	2,478	799	9,174	5,804	2,533	837	מ-150 עד 300
1,860	1,548	159	153	2,016	1,664	147	205	מעל 300
34,809	14,750	10,757	9,302	35,109	15,530	10,644	8,935	סך-הכל

(1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 3-19: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים

ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 ביוני	
2021	2022	
סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח		
גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח		
18,216	18,412	עד 10
6,424	6,474	מ-10 עד 50
5,276	5,383	מ-50 עד 200
2,358	2,384	מ-200 עד 500
2,535	2,456	מעל 500
34,809	35,109	סך-הכל

טבלה 3-20: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 30 ביוני 2022			
סך-הכל	הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	סך-הכל	הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	
במיליוני ש"ח						
תקופה לפירעון						
8,217	5,235	2,982	8,318	5,183	3,135	עד שנה
6,794	89	6,705	6,441	68	6,373	משנה עד 3 שנים
11,615	88	11,527	11,555	86	11,469	מ-3 עד 5 שנים
8,183	89	8,094	8,795	80	8,715	מעל 5 שנים
34,809	5,501	29,308	35,109	5,417	29,692	סך-הכל

לפרטים בדבר חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל ראה [ביאור 13](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

במחצית הראשונה של שנת 2022 עלתה יתרת ההלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של כ-1.1% לעומת 31 בדצמבר 2021. סך סיכון האשראי המאזני גדל בתקופה זו בכ-0.9%. סיכון האשראי החוץ-מאזני גדל בכ-1.7%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

3.2.8. מימון ממונף

טבלה 21-3: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה*

ליום 30 ביוני 2022			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
	4	220	224
בינוי ונדל"ן - בינוי	1	311	1,401
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2	1,090	240
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	1	240	240
כרייה וחציבה	3	544	854
מסחר	1	350	350
שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח	1	648	648
תעשייה	1	426	426
סך-הכל	10	3,302	4,143

ליום 31 בדצמבר 2021			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
	3	326	329
בינוי ונדל"ן - בינוי	1	497	1,386
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2	889	240
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	1	240	240
מסחר	2	600	600
שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח	1	641	641
תעשייה	1	425	425
סך-הכל	8	2,798	3,621

* בניכוי מחיקות חשבוונאיות והפרשות להפסדי אשראי המחושבות על בסיס פרטני, ככל שקיימות.

3.2.9. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 22-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

30 ביוני 2022			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	1,047	1,239	2,286
6	4,598	4,694	9,292
1	884	1,032	1,916
1	1,031	318	1,349
1	1,197	193	1,390
11	13,264	10,060	23,324
2	1,428	3,653	5,081
23	23,449	21,189	44,638

ענף משק

אספקת חשמל
 בינוי ונדל"ן - בינוי
 בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית
 בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
 מידע ותקשורת
 שירותים פיננסיים
 תעשייה
 סך-הכל

31 בדצמבר 2021			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	2,157	1,227	3,384
5	3,523	4,624	8,147
1	782	1,133	1,915
1	1,300	103	1,403
1	898	496	1,394
1	158	1,306	1,464
10	10,187	10,950	21,137
2	1,094	3,768	4,862
22	20,099	23,607	43,706

ענף משק

אספקת חשמל
 בינוי ונדל"ן - בינוי
 בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית
 בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
 מידע ותקשורת
 מים, שירותי ביוב, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור
 שירותים פיננסיים
 תעשייה
 סך-הכל

3.2.10. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 30 ביוני 2022 לא קיימת קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן: הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות.

3.3 סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או של תיק נכסים/מכשירים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

3.3.1 סיכון ריבית

- סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים. הסיכון כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:
- סיכון תמחור מחדש (Repricing risk)** - סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית הקבועה) ובמועדי התמחור מחדש (בריבית המשתנה);
- סיכון עקום התשואה (Yield curve risk)** - סיכון הנובע משינויים שונים בשיעורי הריבית לתקופות פירעון שונות שיבואו לידי ביטוי בשינוי בשיפוע העקום (התללה או השטחה) או בצורתו (פיתול);
- סיכון מרווח (Basis risk)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים;
- סיכון אופציונליות** - נובע מזכויות מימוש שונות הגלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמא הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);
- חשיפת הערך** - אומדן השינוי הצפוי בערך הכלכלי (ו/או בהון הפיננסי) כתוצאה משינוי הריבית;
- חשיפת ההכנסה החשבונאית** - השינוי הצפוי בהכנסה החשבונאית בשנה הקרובה כתוצאה משינוי הריבית.

טבלה 23-3: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2021			30 ביוני 2022		
שקל	מטבע-חוץ	סך-הכל	שקל	מטבע-חוץ	סך-הכל
במיליוני ש"ח					
39,383	331	39,052	42,042	1,635	40,407
38,980	155	38,825	42,128	1,874	40,254

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15.ב](#). בדוחות הכספיים.

טבלה 24-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2021			30 ביוני 2022		
שקל	מטבע-חוץ	סך-הכל	שקל	מטבע-חוץ	סך-הכל
במיליוני ש"ח					
שינויים מקבילים					
669	227	442	75	188	(113)
עלייה במקביל של 1%					
647	233	414	122	222	(100)
מזה: תיק בנקאי					
(604)	(154)	(450)	44	(193)	237
ירידה במקביל של 1%					
(587)	(157)	(430)	(7)	(229)	222
מזה: תיק בנקאי					
שינויים לא מקבילים					
(288)	(42)	(246)	(348)	(37)	(311)
התללה ⁽¹⁾					
503	67	436	443	71	372
השטחה ⁽²⁾					
632	96	536	362	112	250
עליית ריבית בטווח הקצר					
(639)	(93)	(546)	(354)	(100)	(254)
ירידת ריבית בטווח הקצר					

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

(1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

(2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי הוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שמצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2022

טבלה 25-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 30 ביוני 2022			
סך-הכל	הכנסות ריבית שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית
במיליוני ש"ח					
1,379	(12)	1,391	1,235	(195)	1,430
1,354	(37)	1,391	1,281	(149)	1,430
(773)	(57)	(716)	(2,149)	108	(2,257)
(757)	(41)	(716)	(2,201)	56	(2,257)

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי הריבית תוך שימוש בהנחות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות, מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות במקרה של עליית ריבית לעומת יציבות ביתרות במקרה של ירידת ריבית ובהנחה של רצפות ריבית כך שעקומי הריבית השונים יורדים עד לאפס. במגזר מטבע-חוץ עקום הריבית יורד לאפס או לריבית השלילית המפורסמת על-ידי הבנק המרכזי, הנמוך מביניהם. בחלק מהתרחישים ההפסד התיאורטי במקרה של ריבית שלילית (מתחת לרצפה) עלול להיות גבוה יותר. רגישות התיק למסחר חושבה בגישת MTM. העלייה ברגישות ההכנסה נובעת מהמשך הגידול ביתרות עו"ש זכות.

במהלך הרבעון השני של שנת 2022 המשיכו העלויות בעקומי הריבית. כמו-כן אירעו לאחרונה עלויות בריביות הבנקים המרכזיים בישראל ובארצות-הברית וקיימות ציפיות להמשך תהליך העלאת ריביות הבנקים המרכזיים. עליית עקומי הריבית יוצרת השפעה על הערך הכלכלי כמפורט בלוח רגישות הערך הכלכלי לעיל. עליית ריביות לטווח קצר ובפרט ריביות הבנקים המרכזיים יוצרת השפעה חיובית על הכנסות הבנק לאורך זמן, כמפורט בלוח רגישות ההכנסה לעיל. עם זאת, לעליית עקומי הריבית השפעה שלילית על ההון העצמי של הבנק, עקב ירידת שווי של תיק אגרות-החוב הזמין למכירה (בקזוז) שינוי שווי התחייבויות בגין זכויות עובדים), שכן בניגוד לרגישות הערך הכלכלי, המתחשבת בכל המכשירים הפיננסיים במאזן הבנק, ההון העצמי מושפע רק מחלקם. לפירוט ראה [פרק הלימות ההון](#) לעיל. על מנת למתן השפעת שינוי ריבית עתידיים על ההון העצמי של הבנק, הועברו במהלך הרבעון הראשון אגרות-חוב בסך של כ-3.5 מיליארד ש"ח (בשקלים ובמטבע-חוץ) מהתיק הזמין למכירה לתיק לפדיון, כאשר במהלך הרבעון השני המשיך הבנק את פעילותו גם בתיק לפדיון.

3.3.2. סיכון שער חליפין

סיכונים המטבע (או בשמם האחר - חשיפת בסיסי הצמדה) כוללים את החשיפה לשערי חליפין של המטבעות השונים מול השקל וכן את החשיפה למדד המחירים לצרכן בכלל הבנק.

טבלה 26-3: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2021		30 ביוני 2022	
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%
במיליוני ש"ח			
225	74	271	(240)
*40	*27	86	(67)
דולר ארצות-הברית			
אירו			
מדד המחירים לצרכן			
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%
(548)	529	(627)	630

* הוצג מחדש.

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערות כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערות כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוער התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי. לפירוט והרחבה בנושא סיכונים השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניית ומרווחי אשראי) ראה [הדוח על הסיכונים](#).

3.4. סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתידי, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

טבלה 2-3: יחס כיסוי הנזילות (LCR)*

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2021	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2022	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
124%	140%	126%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק			
124%	139%	125%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* היחס במאוחד ובתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע בתצפיות היומיות.

טבלה 28-3: יחס מימון יציב, נטו (NSFR)

ליום 31 בדצמבר *2021	ליום 30 ביוני 2022	
באחוזים		
בנתוני המאוחד		
136%	132%	יחס מימון יציב נטו
100%	100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* הוצג מחדש.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות. יחס כיסוי הנזילות הממוצע של הרבעון השני של שנת 2022 עלה לעומת יחס כיסוי הנזילות ברבעון הרביעי של שנת 2021 על רקע גידול בפיקדונות של לקוחות פרטיים וירידה בפיקדונות של לקוחות פיננסיים וגיוסים בשוק ההון.

לאור התנודתיות בשווקים, ובפרט בשווקי המניות בארצות-הברית ובישראל, ובשוק ה-SWAP שקל-מטבע-חוץ, הבנק שומר על רמות נזילות גבוהות. יחס המימון היציב נטו לסוף הרבעון השני של שנת 2022 עומד על 132% במאוחד, כאשר הדרישה המזערית היא 100%. יחס המימון היציב נטו ירד מעט בהשוואה ליחס ליום 31 בדצמבר 2021 על רקע גידול באשראי יצרני מימון בגין מכשירים נגזרים מעבר לגידול במקורות מימון יציבים.

3.5. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308.

תחת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקות בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות.

תחת סיכון הציות כלול גם הסיכון להפרת סנקציות בינלאומיות ורשימות מוכרזים. הטיפול בסיכון כרוך במעקב, ניתוח ויישום הסנקציות הבינלאומיות ורשימות המוכרזים, במעקב אחר העברות כספים בינלאומיות, ובמעקב אחר פתיחת חשבונות ללקוחות ופעילות בנקאית בהם.

במסגרת סיכון הציות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינאית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרוור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינאית. בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטינאים ברצונו להפסיק מתן שירותים קורספונדנטים לבנקים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתבי חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר. כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרוור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים מיום 28 במרץ 2016 ועד ליום 31 במאי 2019 ("תקופת החסינות והשיפוי"). בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים ובו הודעתה כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד.

לאור בקשת המדינה לדחות את מועד סיום מתן השירותים הקורספונדנטים עד ליישום של פתרון ארוך טווח למתן השירותים הקורספונדנטים, באמצעות הקמת חברה ממשלתית אשר תספק לבנקים פלסטיניים שירותים אלה - ניתן ביום 30 ביוני 2019 כתב שיפוי מעודכן. בהתאם לכתב השיפוי המעודכן, עודכן סכום השיפוי בו התחייבה המדינה כלפי הבנק כמפורט לעיל, לסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין כל הליך (ולא באופן מצטבר). בחודש יולי 2022 נמסר לבנק כתב שיפוי מעודכן בתוקף עד ליום 31 במרץ 2023. כתב החסינות הווארך אף הוא עד ליום 31 במרץ 2023.

למידע נוסף בנושא סיכון ציות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#). לפרטים נוספים אודות ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם חקירת המס ועם פרשת פיפ"א ראה [ביאור 1.10](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

3.6 סיכונים אחרים

לפירוט והרחבה בנושא סיכונים תפעוליים (ובכלל זה סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי, סיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים) וסיכון מודל ראה [דוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2022 והדוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1 מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2021. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

אומדני הנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2021, למעט האומדנים וההנחות בקשר עם היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (ASC 326). לפרטים נוספים ראה [גם ביאור 1.10](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

ברבעון השני של שנת 2022 עודכן אומדן עלות תכנית הפרישה שהביא לגידול בהתחייבות הבנק בגין זכויות עובדים בסך של כ-170 מיליון ש"ח, לפני השפעת מס, שנזקפו לרווח כולל אחר. לפרטים נוספים ראה [ביאור 8](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (ASC 326). עיקרי השינויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה, הינם בין היתר: הפרשה להפסדי אשראי מחושבת לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה; באומדן הפרשה להפסדי אשראי נעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שמשקף תחזיות סבירות ונתמכות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. השפעת יישום התקן הסתכמה בגידול בסך של כ-546 מיליון ש"ח ביתרת הפרשה להפסדי אשראי, אשר נזקפו לאחר השפעת המס ישירות ליתרת העודפים.

הפרשה להפסדי אשראי מחושבת עבור הלוואות וחיפוט אשראי חוץ-מאזניות וכן בגין אגרות-חוב מוחזקות לפדיון ונכסים פיננסיים אחרים הנמדדים לפי עלות מופחתת.

הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בהתאם לשיטה מתקדמת המבוססת על אומדן כלכלי של תוחלת ההפסד הצפויה לאורך חיי האשראי (Life Time Expected Loss) באמצעות אומדן של רכיבי הפסד האשראי: ההסתברות לכשל (PD) וההפסד בהינתן כשל (LGD) ויתרת האשראי, המביאה בחשבון פירעונות וניצולים עתידיים של מסגרות חוץ-מאזניות (EAD), כולל התאמות מאקרו כלכליות והתאמות בגין גורמים איכותיים. נתוני השיטה מבוססים בעיקרם על מידע פנימי הקיים בבנק, במקרים בהם קיימות מגבלות של מידע שולבו הערכות מומחה. ההתאמות המאקרו כלכליות מבוססות על תחזיות הבנק בקשר לפרמטרים מאקרו כלכליים, לרבות: שיעורי אבטלה, מדד המחירים לצרכן, מדד מחירי הדיור, תוצר לאומי גולמי, צריכה פרטית ושכר ממוצע במשק. ההתאמות למודל בגין גורמים איכותיים מתייחסות, בין השאר, למאפיינים פוליטיים וסביבתיים, צמיחה מהירה באשראי, מדיניות ונהלי מתן האשראי של הבנק, לרבות שינויים באסטרטגיית מתן האשראי, תהליכי חיתום וגורמים נוספים.

4.2. בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית. ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל שולבו בהוראות הדיווח לציבור. הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות. במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותייעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (רשות ניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO 2013). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות. הבנק מבצע עבור שנת 2022 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתייעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור השנה השוטפת. עיקר פעילות זו, על-פי המתוכנן, תושלם במהלך המחצית השנייה של השנה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 ביוני 2022 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2022 לא אירע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי. לעניין הפרדת חשבות הבנק מהחטיבה הפיננסית והכפפת החשבונאי הראשי ישירות למנכ"ל הבנק, ראה [סעיף 5.1](#) בדוח ממשל תאגידי.



דב קוטלר
המנהל הכללי



ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 14 באוגוסט 2022

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

איגוח

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות המשקפות את התזרימים הצפויים בגין הלוואות שקובצו יחדיו.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל 2/באזל 3

תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון רובד 1 - הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הסכמי רכש/מכר חוזר

הסכמים לרכישה או מכירה של ניירות-ערך בתמורה למזומן או ניירות-ערך, כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע

הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

B2B

Business To Business

פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

CVA

Credit Valuation Adjustment

חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act

חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation

התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

FINMA

Swiss Financial Market Supervisory Authority

הרשות המפקחת על המוסדות הפיננסיים בשוויץ.

GRI

Global Reporting Initiative

תקן בינ"ל לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process

תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country

ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio

היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

MTM

Mark to Market

שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan

אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk

מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

א

איגוח 234, 91

אשראי לציבור 79, 75, 57, 50, 49, 48, 47, 46, 41, 40, 25, 22, 14, 13, 11, 155, 154, 152, 148, 144, 140, 136, 107, 106, 105, 104, 103, 98, 86, 84, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 163, 162, 161, 160, 159, 158, 157, 156, 208, 184, 183, 182, 181, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 234, 233, 227, 223, 221, 216, 215, 213, 212, 211, 210

ג

גידור 133, 118, 91, 90, 89, 54, 53, 43, 20

ד

דיבידנד 114, 91, 84, 83, 82, 31, 30, 13, 8

ה

הון והלימות הון 32

הון מניות 82, 81, 80

הלבנת הון 214, 197, 124, 68, 67, 18

הלוואות לדיור 47, 46, 44, 41, 40, 37, 36, 35, 34, 32, 31, 26, 25, 14, 8, 136, 134, 117, 115, 105, 104, 103, 88, 87, 86, 85, 60, 58, 50, 49, 48, 162, 161, 158, 157, 156, 155, 154, 152, 150, 148, 146, 144, 142, 140, 138, 211, 210, 203, 197, 175, 173, 171, 170, 169, 168, 167, 165, 164, 163

הליכים משפטיים 214, 123, 122, 42, 18

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 170, 169

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 221, 22

ו

ועדת שטרומ 195

ז

זכויות עובדים 114, 113, 112, 111, 110, 109, 83, 75, 68, 66

ח

חובות בסיווג בעייתי 86

חובות פגומים 169, 168, 165, 164, 152, 148, 140, 105, 104, 46, 44

170

י

יעד הון 117, 31

ירידת-ערך 97, 88, 87

מ

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 156, 155, 154, 75, 43, 42, 40, 8

206, 201, 158, 157

מגזרי פעילות פיקוחיים 136, 134, 75, 51, 41, 40, 37, 36, 35, 34, 8, 7

216, 158, 157, 156, 155, 154, 152, 150, 148, 146, 144, 142, 140, 138

מדינות זרות 28

מדיניות חשבונאית 89, 88, 87, 86, 85, 75

מימון ממונף 64, 9

מינוף 120, 119, 118, 117, 116, 115, 114, 86, 75, 33, 12, 8

מסגרות אשראי 176, 27

מפקידים גדולים 217, 39

נ

נגזרים 89, 83, 79, 75, 67, 57, 56, 50, 49, 48, 43, 39, 30, 27, 21, 20, 8

180, 179, 178, 133, 132, 131, 130, 129, 128, 127, 118, 109, 92, 91, 90

220, 216, 194, 193, 192, 191, 190, 189, 187, 186, 185, 184, 183, 182, 181

234, 233, 232, 231, 230, 229, 228, 227, 226, 225, 224, 223

נזילות 120, 67, 56, 43, 31, 14, 12, 7

ניהול סיכונים 196

ניירות-ערך 75, 69, 57, 50, 49, 48, 43, 33, 30, 29, 27, 25, 20, 14, 11, 8

131, 122, 121, 119, 105, 104, 103, 102, 101, 100, 99, 98, 90, 84, 83, 79

187, 186, 185, 184, 183, 182, 181, 180, 179, 178, 162, 161, 160, 159, 134

234, 229, 227, 225, 223, 216, 205, 196, 195, 191, 190, 189

נכסים אחרים 162, 161, 160, 159, 105, 104, 103, 83, 79, 50, 49, 48

228, 224, 180, 179, 178

נכסי סיכון 152, 148, 144, 140, 136, 115, 32

ס

סייבר 68, 43, 14

סיכון אשראי 53, 52, 51, 47, 45, 43, 34, 32, 27, 26, 22, 18, 14, 9, 8, 7

159, 118, 115, 109, 107, 106, 105, 104, 103, 75, 64, 62, 61, 57, 56, 54

174, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 163, 162, 161, 160

221, 208, 184, 183, 182, 181, 177, 176, 175

סיכונים אחרים 68, 7

סיכון מוניטין 68, 43, 18, 14

סיכון מימון 67

סיכון נזילות 67, 43, 14, 12, 7

סיכון סביבתי 68, 18

סיכון רגולטורי 43, 14

סיכון ריבית 65, 43, 31, 14

סיכון שוק 65, 43, 18, 14, 7

סיכון תפעולי 115, 43, 32, 18, 14

ע

עמלות 8, 12, 13, 19, 23, 34, 35, 36, 37, 40, 41, 77, 122, 124, 134, 138,
142, 146, 150, 154, 155, 156, 157, 158, 203, 208, 210, 211, 212, 213, 215,
216, 222, 227
ענפי משק 8, 9, 26, 29, 34, 55, 64, 209

פ

פיקדונות הציבור 14, 25, 29, 30, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 75, 79,
86, 90, 136, 140, 144, 148, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 178, 179, 180,
182, 183, 184, 208, 210, 212, 213, 215, 216, 217, 225, 226, 229, 230,
233

ר

רגולציה 18, 68, 125
רווח למניה 77

ש

שווי הוגן 9, 20, 24, 30, 43, 65, 75, 78, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99,
100, 101, 102, 110, 131, 132, 133, 168, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187,
188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 220

ת

תגמול 80, 81, 82, 114, 123, 125
תיק בנקאי 65, 66
תיק למסחר 28
תשואה להון 11
תשלום מבוסס מניות 80, 81, 82, 83